

မဟာစည်နာယက
အဂ္ဂမဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ၊ အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရု

သဒ္ဓမ္မရံသီရိပိသာဆရာတော်

အရှင်ဓဇ္ဈာလောဘိဝံသ

ဟောကြား ရေးသားစီရင်အပ်သော

ဒုတိယကာလသုတ္တ

စာရုံးတော်

သာသနာ - ၂၅၂

ကောဇာ - ၁၃၇၀

ခရစ် - ၂၀၀၉

ဤစာအုပ်မှာ သိကောင်းစရာ ဆောင်ပုဒ်များ

- တရားတော်နာ၊ ဆွေးနွေးကာဖြင့်၊
တဖြာသုံးသပ်၊ ရှုအပ်ဝိပဿနာ၊
ဤလေးဖြာကို၊ လျော်စွာပြုလျှင်၊
အရဟတ္တဖိုလ်ပင်၊ အစဉ်ရောက်နိုင်သည်။
- မကြားဖူးကြား၊ ကြားဖူးစင်ကြယ်၊
ယုံမှားဖွယ်ပျောက်၊ အယူဖြောင့်သူ၊
စိတ်ကြည်ဖြူပါ၊ တရားနာ၊
ငါးဖြာအကျိုးရသတည်း။
- သုတသည်ကား၊ ရေလောင်းငြား၊ မခြားတူပေသည်။
ဆွေးနွေးသည်ကား၊ ပေါင်းသင်ငြား၊ မခြားတူပေသည်။
စိတ်တည်ငြိမ်ကြောင်း၊ နိမိတ်ဟောင်း၊
ကောင်းကောင်းမှတ်ရမည်။
- ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ၊ သဘာဝ၊ မုချသိရမည်။
သဘောသိမှ၊ ဥဒယ၊ ဝယမြင်နိုင်သည်။
- ဖြစ်ပျက်မမြင်၊ သက်ရာပင်၊ ရှည်လျှင်မမြတ်ပြီ။
ဖြစ်ပျက်မြင်က၊ တစ်ရက်မျှ၊ မြတ်လှလေတော့သည်။

မဟာစည်နာယက

အဂ္ဂမဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ၊ အဘိဓမ္မေဟာရဋ္ဌဂုရု

သဒ္ဓမ္မရံသီရိပိသာဆရာတော်

အရှင်ကုဏ္ဍလောဘိဝံသ

ဟောကြား ရေးသားစီရင်အပ်သော

ဒုတိယကာလသုတ္တ

စာရင်းစော်

သာသနာ - ၂၅၂

ကောဇာ - ၁၃၇၀

ခရစ် - ၂၀၀၉

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်

၃၂၀၂၇၂၀၃၀၉

မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်

၃၂၀၃၁၁၀၃၀၉

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်

အုပ်ရေ - ၃၀၀၀

တန်ဖိုး -

ပုံနှိပ်ပြီးသည့်လ

မတ်လ၊ ၂၀၀၉-ခုနှစ်

မျက်နှာပုံးနှင့်အတွင်းပုံနှိပ်သူ

ဦးသိန်းထွန်း (၀၄၈၂၂)

သိန်းထွန်းအောင်ဆက်၊ ၅၀/၅၂၊ ဒဂုံသီရိလမ်း၊

ကျောက်မြောင်း၊ တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း - ၀၁-၅၄၂၀၅၆

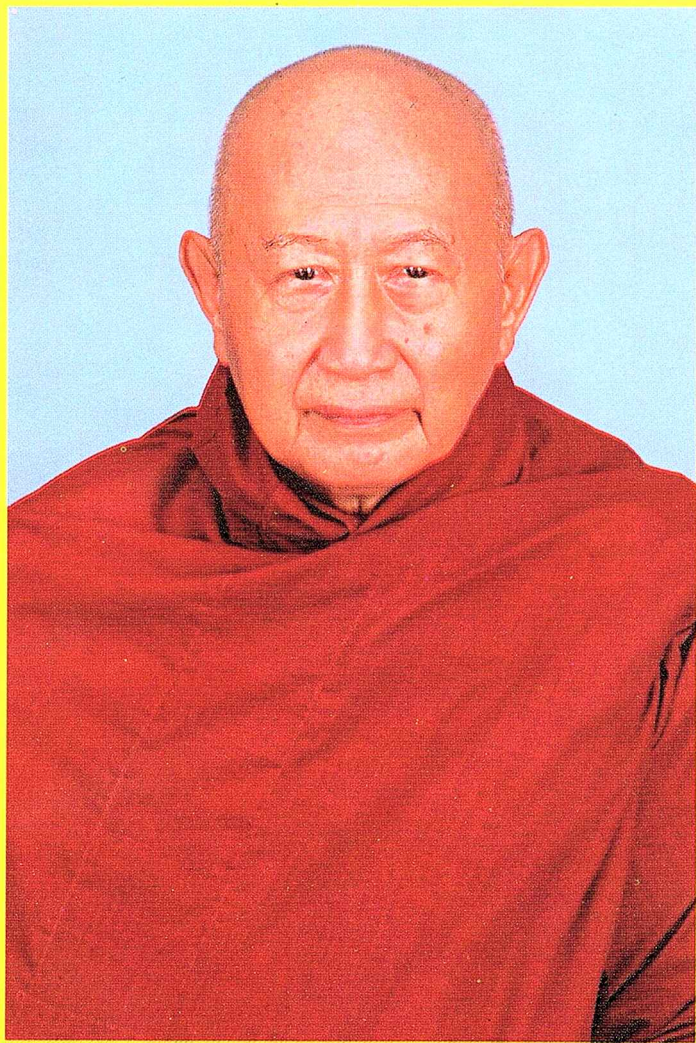
ထုတ်ဝေသူ

ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး တင်အောင်(လေ-အငြိမ်းစား)။ (၀၃၃၆၆)

သဒ္ဒမုံရုံသီစာပေ၊ အမှတ်-၇၊ ဇေယျာခေမာလမ်း၊

မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့မှ ထုတ်ဝေသည်။

ဖုန်း - ၀၁-၆၆၁၅၉၇ ၊ ၆၅၀၅၇၆

သဒ္ဓမ္မရံသီရိပိသာပဓာနနာယကဆရာတော်
အဂ္ဂမဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ
အဘိဇေမဟာရဋ္ဌဂုရု
ဘဒ္ဒန္တကုဏ္ဍလာဘိဝံသ

နိဒါန်း

ဤစာအုပ်ငယ်၌ တရားရှာပုံ၊ တရားအားထုတ်ပုံ ၄-မျိုး
ကို ဟောကြား၊ ရေးသားဖော်ပြရာ၌ လွယ်ကူရှင်းလင်းစွာ မှတ်
သားနိုင်ရန်အတွက် အကျဉ်းနှင့်အကျယ် ၂-ပိုင်းခွဲခြား၍ ဟောကြား
ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။ အကျဉ်းကို ပထမရှေ့ဦးစွာ မှတ်မိ
ပြီးမှ အကျယ်ကို ဒုတိယဖတ်ရှုပါက လွယ်ကူရှင်းလင်းစွာ မှတ်မိ
ကြရန် ရည်ရွယ်၍ ၂-ပိုင်းခွဲခြားကာ ရေးသားဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

အချိန်အခါအားလျော်စွာကျင့်ကြ ရဟန္တာဖြစ်ရ (အကျဉ်း)

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လူလည်းဖြစ်နေရခြင်း၊
အသက်လည်းရှင်နေရခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတရားတို့ကိုလည်း
နာကြားနေရခြင်း၊ သာသနာတော်ကြီးနှင့်လည်း တွေ့ကြုံနေရ
ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်း ၄-ဖြာ ဆုံဖို့ရာ အလွန်ပင်ခဲယဉ်းကြ
ပေသည်။ ဤအကြောင်း ၄-ဖြာ ဆုံခိုက်မှာ တရား ၄-ပါးကို
ပွားများအပ်သည်ရှိသော် သောတာပန်အဖြစ်မှစ၍ သကဒါဂါမ်၊
အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ အစဉ်အတိုင်း ရောက်သွားနိုင်သည်
ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

(အံ-၁/၄၅၇) (မြန်-၄၇၀)

၂

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပဿာဆရာတော်

ပွားများရမည့် တရား ၄-ပါးတို့မှာ -

၁။ ကာလေန ဓမ္မဿဝနာ = အခါအားလျော်စွာ
တရားနာရမည်။

၂။ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာ = အခါအားလျော်စွာ
တရားဆွေးနွေးရ
မည်။

၃။ ကာလေန သမ္မသနာ = အခါအားလျော်စွာ
တရားကိုသုံးသပ်ရ
မည်။

၄။ ကာလေန ဝိပဿနာ = အခါအားလျော်စွာ
ဝိပဿနာတရားကို
ရှုမှတ်ရမည်ဟူ၍
မြတ်စွာဘုရား ဟော
ကြားတော်မူခဲ့ပါ
သည်။

အကျယ်သိဖွယ်

၁။ အခါအားလျော်စွာ တရားနာရမည်ဟူသည် တရားနာမှ
တရားရနိုင်သည်။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
တို့ကို ကြည့်ပယ်ထား၍ သာဝကဖြစ်ကြသည့် အရှင်သာရိ

အချိန်အခါအားလျော်စွာကျင့်ကြံ ရဟန္တာဖြစ်ရ ၃

ပုတ္တရာ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့သော်မှ တရားနာရမှ
 တရားရကြသည်။ ထို့ကြောင့် တရားနာကြရပါသည်။
 သုတ = တရားနာခြင်းသည် စိုက်ပျိုးခါစ သစ်ပင်ငယ်
 လေးများကို ရေလောင်းပေးသည်နှင့်တူ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ သုတသည်ကား၊ ရေလောင်းခြား၊
 မခြားတူပေသည်။

အခါအားလျော်စွာ တရားနာသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် -

- (က) မကြားဖူးသေးသော တရားတို့ကို နာကြားရခြင်း၊
- (ခ) ကြားနာဖူးပြီးသောတရားတို့ကို ရှေ့ကထက် ရှင်း
လင်းစွာ စင်ကြယ်စွာသိရခြင်း၊
- (ဂ) ယုံမှားသံသယများ ပျောက်ကင်းသွားခြင်း၊
- (ဃ) အယူမှားများ ပျောက်သွား၍ အယူဖြောင့်၊ အယူ
မှန်များသို့ ရောက်ရှိလာခြင်း၊
- (င) တရားနာသူ၏စိတ်များ ကြည်လင်ခြင်းဟူသော
အကျိုး(၅)မျိုး ရရှိနိုင်ကြသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား
ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မကြားဖူးကြား၊ ကြားဖူးစင်ကြယ်၊
 ယုံမှားဖွယ်ပျောက်၊ အယူဖြောင့်သူ၊

၄

သဒ္ဓမ္မရံသီရိပိသာဆရာတော်

စိတ်ကြည်ဖြူပါ၊ တရားနာ၊
ငါးဖြာအကျိုးရသတည်း။

အယူဖြောင့်သွ၌ မောင်ကာလဝတ္ထု

တစ်ချိန်သောအခါ မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည်၊ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏သား မောင်ကာလသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ကျောင်းတော်သို့လည်းမသွား။ မြတ်စွာဘုရား သူဌေးကြီးအိမ်သို့ ကြွလာသည့်အခါမှာလည်း ဖူးမြင်ခြင်းငှာမသွား၊ တရားနာခြင်းငှာမသွား၊ သံဃာတော်များ၏ ဝေယျာဝစ္စကိုလည်းမပြု။ ဖခင်သူဌေးကြီးက “သား ဒီလိုမနေနဲ့” ဟု ပြောပါသော်လည်း နားမထောင်။ ထိုအခါ သူဌေးကြီးသည် ဤသို့ အကြံဖြစ်လေ၏။ “မောင်ကာလသည် ဤကဲ့သို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူကို ယူနေခဲ့သော် အဝီစိငရဲသို့ ကျရောက်တော့မည် ဖြစ်ပေသည်။ ငရဲမကျရောက်အောင် ငွေအသပြာပေး၍ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူကို ဖြတ်မှတော်မည်” ဟု အကြံဖြစ်လေ၏။

ထိုသို့ အကြံဖြစ်ပြီးသောအခါ မောင်ကာလကို ခေါ်လိုက်လေ၏။ ရောက်လာသောအခါ “မောင်ကာလ ... မောင်မင်း မြတ်စွာဘုရားကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်၍ ဥပုသ်စောင့်ပါ။

အချိန်အခါအားလျော်စွာကျင့်ကြံ ရဟန္တာဖြစ်ရ ၅

ငွေ-၁၀၀ မင်းကိုပေးမည်”ဟု ပြောကြားလေ၏။ မောင်ကာလသည် ငွေ-၁၀၀ လိုချင်၍ ကျောင်းတော်သို့သွား၍ ဥပုသ်စောင့်လေ၏။ ထိုခေတ်အခါက ဥပုသ်သည်များသည် ကျောင်းမှာပင် အိပ်၍ တရားနာကြရပါသည်။ မောင်ကာလသည် တရားလည်း မနာဘဲ နံနက်မိုးလင်းတော့ အိမ်သို့ပြန်လာခဲ့လေ၏။

အိမ်သို့ပြန်ရောက်လာသောအခါ ဖခင်သူဌေးကြီးက ယာဂုစားဖွယ်များပြင်၍ ကျွေးစေ၏။ မောင်ကာလသည် ယာဂုစားဖွယ်များကို မစားပါဘဲ ထိုင်နေလေ၏။ သူဌေးကြီးက မောင်ကာလ အစာများစားဖို့ တိုက်တွန်းသော်လည်း မစားဘဲ “ငွေ-၁၀၀ကို မစားခင်ပေးမှစားမည်”ဟု ပြောသဖြင့် အရင် ငွေ-၁၀၀ ပေးရလေ၏။ သူဌေးကြီးက “ဒီနေ့ မြတ်စွာဘုရားကျောင်းတော်သို့သွား၍ တရားနာပါ။ နာပြီးသော တရားတစ်ပုဒ်ကို အိမ်မှာပြန်ဟောပြနိုင်လျှင် သင့်ကို ငွေ-၁၀၀၀ ပေးမည်”ဟု ပြောလေ၏။

မောင်ကာလသည် ငွေ-၁၀၀၀ လိုချင်လှ၍ မြတ်စွာဘုရားကျောင်းတော်သို့သွား၍ တရားနာလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် မောင်ကာလ ရှေ့နေ့က ငွေ-၁၀၀ ရပုံနှင့် ဒီနေ့ ငွေ-၁၀၀၀ လိုချင်၍ တရားလာ၍နာသည်များကို သိတော်မူ၍ တရားဟောသောအခါ ရှေ့တရားတစ်ပုဒ် မောင်ကာလ မှတ်မိတော့မည့်အခါ

၆

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပါသာဆရာတော်

နောက်ထပ်တစ်ပုဒ်ကို ဆက်၍ ဟောတော်မူ၏။ ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူသောတရားကို မောင်ကာလ စူးစူးစိုက်စိုက် နာရသောကြောင့် တရားသဘောများကို ကောင်းစွာသိသွားပြီးလျှင် (ရှုမှတ်လိုက်ရာ) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအမှားတွေပျောက်သွားပြီး အယူမှန်သည့် သောတာပန်ဖြစ်လေ၏။ အယူဖြောင့်သူ ဖြစ်သွားလေ၏။

၂။ အခါအားလျော်စွာ တရားဆွေးနွေးရမည်ဟူသည် အယူဝါဒကွဲပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တရားမဆွေးနွေးရ၊ ဆွေးနွေးခဲ့သော် အငြင်းပွား၍ အကုသိုလ်များ ဖြစ်သွားတတ်ကြပေသည်။ အယူဝါဒတူမျှသောပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် တရားဆွေးနွေးကြရပေသည်။ အယူဝါဒတူကြခြင်းသော်လည်း မိမိတို့လောက်သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာများ မပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် မဆွေးနွေးရ။ မိမိတို့နှင့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် တူသောပုဂ္ဂိုလ်၊ မိမိတို့ထက်သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့နှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် တရားဆွေးနွေးကြရပေသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ညွှန်ပြသောနည်းဖြင့် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ကြသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းပြဆရာတော်များထံမှာ တရားလျှောက်ကြရပေသည်။ ယောဂီများက လျှောက်ကြားသည်ကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက ဖြေကြားပေးရသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက မေးမြန်း

အချိန်အခါအားလျော်စွာကျင့်ကြံ ရဟန္တာဖြစ်ရ ၇

သည်များကို ယောဂီများက ဖြေကြားကြရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ မေးကြ၊ ဖြေပေးရခြင်းတို့သည် တရားဆွေးနွေးကြသည် မည်ပေ သည်။ ဤကဲ့သို့ တရားဆွေးနွေးခြင်းသည် စိုက်ပျိုးခါစ သစ်ပင် ငယ်လေးများကို ပေါင်းသင်ပေးခြင်းနှင့်တူ၏။

**ဆောင်ပုဒ်။။ ဆွေးနွေးသည်ကား၊ ပေါင်းသင်ငြား၊
မခြားတူပေသည်။**

၃။ အခါအားလျော်စွာ တရားကို သုံးသပ်ရမည်ဟူသည် ထိုင်၍ ရှုမှတ်နေစဉ် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ ၁-နာရီထိုင်၍ ရှုမှတ်ပြီးသောအခါ ဤအထိုင်၌ သမာဓိဖြစ်၍ အထူးရှုမှတ်လို့ ကောင်းသွားသည်များကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ကြရမည်ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အထူးရှုမှတ်လို့ ကောင်းသွားခြင်းသည် နေရာထိုင်ခင်းက ညီညွတ်လို့၊ သို့မဟုတ် ကာယိကဝီရိယနှင့် စေတသိကဝီရိယတို့က အညီအမျှဖြစ်ကြလို့ စားသောက်ထားသည့် အစာအာဟာရတို့ မျှတလို့၊ အအေးအပူ ဥတုရာသီက မျှတလို့ စသည်ဖြင့် သမာဓိဖြစ်ကြောင်း၊ စိတ်တည်ငြိမ်ကြောင်း နိမိတ်ဟောင်းများကို သုံးသပ်၍ မှတ်သားထားရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

၈

သဒ္ဓမ္မရံသီရိပိသာဆရာတော်

ဆောင်ပုဒ်။ စိတ်တည်ငြိမ်ကြောင်း၊ နိမိတ်ဟောင်း၊
ကောင်းကောင်းမှတ်ရမည်။

ဤကဲ့သို့ စိတ်တည်ငြိမ်ကြောင်း၊ သမာဓိဖြစ်ကြောင်း များကို သုံးသပ်ကာ မှတ်သားထားတော့ တရားထိုင်၍ မကောင်းသောအခါ နေရာထိုင်ခင်း မညီညွတ်၍ မကောင်းတာဖြစ်သည် ဟု သိရသောအခါ နေရာထိုင်ခင်းကို ပြုပြင်လိုက်သဖြင့် တရားထိုင်လို့ ကောင်းသွားတတ်ကြပေသည်။ ကာယိကဝီရိယ၊ စေတသိကဝီရိယတို့က မညီမျှလို့ တရားထိုင်လို့ မကောင်းတာဖြစ်သည်ဟု သိရသောအခါ ဝီရိယကို ညီမျှအောင် ပြုပြင်လိုက်သောအခါ တရားထိုင်လို့ ကောင်းသွားတတ်ကြပေသည်။ စားထားသည့် အာဟာရမမျှတလို့ ရှုမှတ်လို့ မကောင်းတာဖြစ်သည်ဟု သိရသောအခါ အာဟာရကို မျှတအောင် စားသောက်လိုက်သဖြင့် တရားရှုမှတ်လို့ ကောင်းသွားတတ်ကြပေသည်။ ဥတုရာသီက မမျှတလို့ ရှုမှတ်လို့ မကောင်းတာဖြစ်သည်ဟု သိရသောအခါ သိလာသောအခါ ဥတုရာသီ မျှတသည့် အရပ်ဒေသသို့ သွားရောက်၍ ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ တရားတွေ ရှုမှတ်လို့ ကောင်းသွားတတ်ကြပေသည်။ တရားတွေ ရသွားတတ်ကြပေသည်။

၄။ အခါအားလျော်စွာ ဝိပဿနာတရားကို ရှုမှတ်ရမည်ဟူသည် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

အချိန်အခါအားလျော်စွာကျင့်ကြံ ရဟန္တာဖြစ်ရ ၉

ညွှန်ပြသောနည်းဖြင့် ဝိပဿနာတရားရှုမှတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အမှတ် ၃-မျိုးဖြင့် ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ ထိုင်မှတ်သည့်အမှတ်က တစ်မျိုး၊ စင်္ကြံလျှောက်မှတ်သည့်အမှတ်က တစ်မျိုး၊ အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်က တစ်မျိုးဟူ၍ ၃-မျိုးဖြင့် ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ ယခု ရေးသားဖော်ပြမှာကတော့ ထိုင်မှတ်တစ်မျိုးကိုသာ ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

ထိုင်မှတ်ကို ရှုမှတ်သည့်အခါ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ ချဉ်းကပ်၍ မိမိထိုင်တတ်သလို တင်ပလွှင့်ခွေ၍ဖြစ်စေ၊ ဒူးတုပ်၍ဖြစ်စေ ကြာကြာထိုင်နိုင်တဲ့ ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ထိုင်ရပါသည်။ ဝမ်းဗိုက်ကို စိတ်ဖြင့် စူးစိုက်ကြည့်ရမည်။ အသက်ရှူသွင်းလိုက်သောအခါ ဝမ်းဗိုက် ဖောင်းတက်လာသည်ကို ဖောင်းတယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါသည်။ ဝမ်းဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန်ဒြပ်ကြီးကိုတော့ ခွာနိုင်သမျှ ခွာ၍ တောင့်တင်းတွန်းကန်သည့် သဘောပရမတ်ကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ရပါသည်။ ဝမ်းဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန်ဒြပ်သည် ပညတ်ဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာရှုဖို့ရာမဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ခွာနိုင်သမျှခွာရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ တောင့်တင်းတွန်းကန်မှု ပရမတ်ကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ဝမ်းဗိုက်

ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်ကိုတော့ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ အတွင်းမှ လှုပ်သွား၊
လျော့သွားသော ပရမတ်သဘောကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင်
စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ ပညတ်ကိုခွာ၊ ပရမတ်သာ၊ မှန်စွာရှုရမည်။

ဝိပဿနာတရားရှုမှတ်ကြရာတွင် ရှေးဦးစွာ သမာဓိ
ဖြစ်အောင် ရှုမှတ်ကြရမည်။ သမာဓိဖြစ်လာသောအခါ ယထာ
ဘူတ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်များ ဖြစ်လာ
လိမ့်မည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဖောင်း
တယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သည့်အခါ ဖောင်းစမှဖောင်းဆုံးတိုင်အောင်
မှတ်စိတ် တစ်ခဏလေး တည်သွားခြင်းသည် ခဏိကသမာဓိ
ဖြစ်ပေသည်။ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သည့်အခါ ပိန်စမှပိန်ဆုံး
တိုင်အောင် မှတ်သိစိတ် တစ်ခဏလေး တည်သွားခြင်းသည်
ခဏိကသမာဓိ ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သမာဓိဖြစ်လာသောအခါ
ယထာဘူတ ဝိပဿနာဉာဏ်များ အလိုလိုပင် ဖြစ်လာကြပါမည်။

ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် ဖောင်းနေ
တာ၊ ပိန်နေတာတို့ကတခြား၊ မှတ်သိစိတ်များကတခြား ဖြစ်
နေတာကို တွေ့သိလာကြပေသည်။ ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာတို့က
အာရုံကို မသိတတ်သောကြောင့် ရုပ်တရားဖြစ်သည်။ မှတ်သိ

အချိန်အခါအားလျော်စွာကျင့်ကြံ ရဟန္တာဖြစ်ရ သ

စိတ်များက အာရုံကို သိတတ်သောကြောင့် နာမ်တရားဖြစ်သည် ဟု နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ပိုင်းခြား၍သိသော နာမရူပပရိစ္ဆေဒ = ယထာဘူတဉာဏ် ဖြစ်လာခြင်းကို သိကြရပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့် ရင့်ကျက်ထက်သန်လာသောအခါ ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာတို့က ရှေ့မှ ပေါ်ပေါ်ပေးနေ၍ မှတ်သိစိတ်များက နောက်မှ လိုက်၍ လိုက်၍ ရှုမှတ်နေရသောကြောင့် ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာတို့က အကြောင်းတရား၊ မှတ်သိစိတ်များက အကျိုးတရားဖြစ်သည်ဟု အကြောင်းနှင့်အကျိုးတို့ကို သိမ်းဆည်း၍သိသော ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ = ယထာဘူတဉာဏ် ဖြစ်လာခြင်းကို သိကြရပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့် ရင့်ကျက်ထက်သန်လာသောအခါ အနိစ္စပဲ၊ ဒုက္ခပဲ၊ အနတ္တပဲဟု သုံးသပ်၍သိသော သမ္မသန = ယထာဘူတဉာဏ် ဖြစ်လာခြင်း ကို သိကြရပေသည်။ သမ္မသန = ယထာဘူတဉာဏ် ဖြစ်လာ သောအခါ ဖောင်းစ ဖောင်းလယ် ဖောင်းဆုံး၊ ပိန်စ ပိန်လယ် ပိန်ဆုံးဟူသော ၃-ပါးလုံးကို သိလာကြပေသည်။ နာကျင်ကိုက် ခဲခြင်းစသော ဒုက္ခဝေဒနာများက အလွန်များသောကြောင့် ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် ဒုက္ခတုံးဒုက္ခခဲကြီးပါလားဟု ရှေးဦးစွာ ဒုက္ခကို သုံးသပ်၍သိသော သမ္မသန = ယထာဘူတဉာဏ်

ဖြစ်လာပေသည်။ နာကျင်ကိုက်ခဲမှုများကလည်း အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲ၍ဖြစ်နေသောကြောင့် မမြဲခြင်း = အနိစ္စပါလားဟု သုံး သပ်၍သိသော သမ္မသန = ယထာဘူတဉာဏ် ဖြစ်လာပေ သည်။ ဤလိုဒုက္ခတွေနှင့် တွေ့ချင်လို့ ဝိပဿနာတရားကို အား ထုတ်တာမဟုတ်။ ချမ်းချမ်းသာသာနှင့် တရားတွေတွေ့ချင်၊ တရားတက်ချင်လို့ အားထုတ်တာဖြစ်တယ်။ ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီး ကိုယ်ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်လို့မရ၊ သူဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်နေ၍ ကိုယ် အစိုးမရသည့် အနတ္တပါလားဟု သုံးသပ်၍သိသော သမ္မသန = ယထာဘူတဉာဏ် ဖြစ်လာပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့် ရင့်ကျက်ထက်သန်လာသောအခါ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်လို့ ရှု မှတ်လိုက်လျှင် ဖောင်းစနှင့်ဖောင်းဆုံး၊ ပိန်စနှင့်ပိန်ဆုံးတို့ အထူး ထင်ရှားလာကြပေသည်။ ဖောင်းစက ဖြစ်၊ ဖောင်းဆုံးက ပျက် ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ပိန်စက ဖြစ်၊ ပိန်ဆုံးက ပျက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်ကို သိလိုက်ခြင်းသည် ဥဒယဗ္ဗယ = ယထာ ဘူတဉာဏ် ဖြစ်လာခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၊ သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်တိုင် အောင် ၄-ပါးသောဉာဏ်တို့သည် တရုဏဝိပဿနာဉာဏ်တို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ နုပျိုအားနည်းသော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့

အချိန်အခါအားလျော်စွာကျင့်ကြံ ရဟန္တာဖြစ်ရ ၁၃

ဖြစ်ကြပေသည်။ ပုံသဏ္ဌာန်ပညတ်များက ထင်ရှားနေ၍ ပရမတ်သဘောများက ငုပ်ပျောက်နေကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ပညတ်ထင်ရှား၊ ပရမတ်ကား၊
ငုပ်သွားလေသည်သာ။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့်ရင့်ကျက်ထက်သန်လာသောအခါ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်လိုက်လျှင် ဖောင်းစ၊ ပိန်စတို့ မထင်ရှားတော့ပါဘဲ ဖောင်းဆုံး၊ ပိန်ဆုံးတို့သာ ထင်ရှားလာတတ်ကြပေသည်။ ဖောင်းဆုံး၊ ပိန်ဆုံးတို့မှာ ပျက်ပျက်သွားကြတာကို တွေ့သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ တွေ့သိလာခြင်းသည် ဘင်္ဂဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။ အားရှိသော ဗလဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။ ဤအပျက်ကိုမြင်သည့် ဘင်္ဂဉာဏ်သို့ ရောက်လာသောအခါ ပညတ်သဏ္ဌာန်ခြပ်များ ငုပ်ပျောက်သွားကြပေသည်။ ပရမတ်သဘောများသာ ထင်ရှားလာတတ်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ပရမတ်ထင်ရှား၊ ပညတ်ကား၊
ငုပ်သွားလေသည်သာ။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ အပျက်ကိုမြင်သောဘင်္ဂ
ဉာဏ် တစ်ဆင့်အားရှိထက်သန်လာသောအခါ မှတ်စရာအာရုံများ
သာ ပျက်ပျက်သွားသည်ကို တွေ့သိပြီးသည့်အပြင် မှတ်သိစိတ်
များပါ ပျက်ပျက်သွားသည်ကိုပါ တွေ့သိရသောကြောင့် ကြောက်
စရာကြီးပဲဟု သိလာသည့် ဘယဉာဏ်၊ အပြစ်တွေမြင်လာသည့်
အာဒိနဝဉာဏ်၊ ငြီးငွေ့လာသည့် နိဗ္ဗိဒဉာဏ်၊ လွတ်မြောက်ချင်
သည့် မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ်၊ ရှုမှတ်မှလွတ်မည်ဟု ဆင်ခြင်၍
ပြန်မှတ်သည့် ပဋိသင်္ခါဉာဏ်တို့ ဖြစ်လာကြကုန်၏။

ထို့နောက် ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်လိုက်သောအခါ
ကြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်းကင်း၊ ချမ်းသာနှင့်ဆင်းရဲ အညီအမျှ
ရှုမှတ်နိုင်သည့် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်လာပေသည်။ သင်္ခါရ
ပေက္ခာဉာဏ်ဖြစ်ပြီးသောအခါ မဂ်ဖိုလ်နှင့်လျော်သော အနု
လောမဉာဏ်၊ ပုထုဇဉ်အနွယ်ကိုဖြတ်၍ အရိယာနယ်သို့ ဝင်
ရောက်သွားသော ဂေါတြဘူဉာဏ်တို့ ဖြစ်လာကြပေသည်။
ထို့နောက် စိတ်တစ်ခုမျှ မခြားတော့ဘဲ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်
ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြစ်လာကြပေသည်။ ထို့နောက် မိမိတို့ ဖြည့်ကျင့်
ခဲ့ကြသည့် ပါရမီအားလျော်စွာ သကဒါဂါမိမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်၊
အနာဂါမိမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်၊ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ အစဉ်
အတိုင်းဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားကြရပေသည်။

အချိန်အခါအားလျော်စွာကျင့်ကြ ရဟန္တာဖြစ်ရ ၁၅

တရားဆောင်းပါးတစ်ခုလုံး၏

အကျဉ်းချုပ်ဆောင်ပုဒ်

တရားတော်နာ၊ ဆွေးနွေးကာဖြင့်၊ တဖြာသုံးသပ်၊
ရှုအပ်ဝိပဿနာ၊ ဤလေးဖြာကို၊ လျော်စွာပြုလျှင်၊
အရဟတ္တဖိုလ်ပင်၊ အစဉ်ရောက်နိုင်သည်။

သဒ္ဓမ္မရံသီရိပိဿာဆရာတော်

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

ဒီနေ့ ၁၃၆၂-ခု၊ ပြာသိုလပြည့်နေ့၊ နေ့လယ်ပိုင်း ၂-နာရီ
မှာ ဟောကြားရမည့်တရားတော်က အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်လာ
“ဒုတိယကာလသုတ္တ”ဖြစ်တယ်။ ဒုတိယ-က နှစ်ခုမြောက်၊
ကာလ-က အချိန်ကာလ၊ သုတ္တ-က ပြတာ။ အချိန်ကာလအား
လျော်စွာ အားထုတ်ကြမယ်ဆိုလို့ရှိရင် အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်
ရောက်သွားနိုင်တယ်လို့ ပြတဲ့သုတ္တန်ကို ကာလသုတ္တလို့ ဆိုရ
ပါတယ်။

အချိန်အခါအားလျော်စွာ အားထုတ်ကြမယ်ဆိုလို့ရှိရင်
သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်၊ အရဟတ္တ
ဖိုလ်တိုင်အောင် ရောက်သွားနိုင်တာကို ပြတဲ့သုတ္တန်ဒေသနာ
တော်ဖြစ်တယ်။ ကာလ-က အချိန်ကာလကို၊ သုတ္တ-က ပြတာ
ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၁၇

ဘိက္ခုဝေ = သံသရာဘေးလာမည့်ရေးကို မျှော်တွေး
 ထောက်ဆသိမြင်ကြတဲ့ အို-ချစ်သားချစ်သမီးတို့၊ စတ္တာရော =
 လေးပါးကုန်သော၊ ကာလာ = အချိန်ကာလတို့ကို၊ သမ္မာ =
 ကောင်းစွာ၊ ဘာဝိယမာနာ = ပွားများကုန်သည်ရှိသော်၊ သမ္မာ =
 ကောင်းစွာ၊ အနုပရိဝတ္တိယမာနာ = အစဉ်ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်
 ရှိသော်၊ အနုပဗ္ဗေန = အစဉ်အားဖြင့်၊ အာသဝါနံ ခယံ =
 အာသဝေါတရားတို့၏ ခန်းရာကုန်ရာဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊
 ပါပေန္တိ = ရောက်စေကြကုန်၏ (ဝါ) ရောက်ကြရကုန်၏။ ဣတိ
 = ဤသို့၊ ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဝေါစ = ကရုဏာ
 ရှေ့သွား ပညာအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါပေသတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

ကာလလေးပါးတို့၌ အချိန်အားလျော်စွာ ပွားများကြမည်၊
 ပွားများကြလို့ရှိရင်၊ ဖြစ်စေအပ်လို့ရှိရင် အာသဝေါတရားတွေ
 ကုန်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် ရောက်ရှိသွားနိုင်ပါတယ်လို့
 မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတယ်။

(အံ-၁/၄၅၇) (မြန်-၁/၄၇၀)

စတ္တာရော = လေးပါးတို့သည်၊ ကတမေ = အဘယ်
 သည်တို့နည်း။

၁၈

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပသာဆရာတော်

လေးပါးသရုပ် အဖြေရှင်းရှင်းထုတ်ပြလိုတဲ့အတွက်ကြောင့်
မြတ်စွာဘုရား အမေးထုတ်တော်မူပါတယ်။

ကာလေန = သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအခါ၌၊
ဓမ္မဿဝနံ = တရားကို နာကြားရခြင်းလည်းကောင်း၊

ကာလေန = သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအခါ၌၊ ဓမ္မ
ဿာကတ္ထာ = တရားကို ဆွေးနွေးရခြင်းလည်းကောင်း၊

ကာလေန = သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအခါ၌၊ သမ္မ
သနာ = တရားကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရခြင်းလည်းကောင်း၊

ကာလေန = သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအခါ၌၊
ဝိပဿနာ = ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်ရခြင်းလည်း
ကောင်း၊

ဣတိ = ဤသို့၊ စတ္တာရော = လေးပါးကုန်သော၊ ဣမေ
ကာလာ = ဤအချိန်ကာလတို့ကို၊ သမ္မာ = ကောင်းစွာ၊
ဘာဝိယမာနာ = ပွားများကုန်သည်ရှိသော်၊ သမ္မာ = ကောင်းစွာ၊
အနုပရိဝတ္တိယမာနာ = အစဉ်ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊
အနုပုဗ္ဗေန = အစဉ်အားဖြင့်၊ အာသဝါနံ ခယံ = အာသဝေါ
တရားတို့၏ ခန်းရာကုန်ရာဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပေန္တိ =
ရောက်စေကြကုန်၏ (ဝါ) ရောက်ကြရကုန်၏။ ဣတိ = ဤသို့၊

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၁၉

ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဝေါစ = ကရုဏာရှေ့သွား
ပညာအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါပေသတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

အချိန်အခါအားလျော်စွာ တရားနာခြင်း၊ အချိန်ကာလ
အားလျော်စွာ တရားဆွေးနွေးခြင်း၊ အချိန်ကာလအားလျော်စွာ
တရားကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်း၊ အချိန်ကာလအားလျော်စွာ
ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီအချိန်ကာလ
လေးမျိုးကို ကောင်းစွာ ပွားများအပ်သည်ရှိသော်၊ ကောင်းစွာ
ဖြစ်စေအပ်သည်ရှိသော်၊ ကောင်းစွာ ပွားများလိုရှိရင်၊ ကောင်းစွာ
ဖြစ်စေမယ်ဆိုလိုရှိရင် အစဉ်အားဖြင့် အနုပုဗ္ဗေန = အစဉ်အား
ဖြင့်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်၊ အရဟတ္တ
ဖိုလ်ဟူသော အစဉ်အားဖြင့်၊ အာသဝါနံ = အာသဝေါတရားတို့
၏၊ ခယံ = ကုန်ရာဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပေန္တိ =
ရောက်စေကြရကုန်၏၊ (ဝါ) ရောက်ကြရကုန်၏။

အစဉ်အတိုင်း ဒီကာလလေးပါးကို ပွားများအားထုတ်
မယ်ဆိုရင် အစဉ်အတိုင်းပဲ သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊
အနာဂါမိဖိုလ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် ရောက်သွားကြလိမ့်
မယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်အနေအားဖြင့်တော့ ရဟန္တာဖြစ်သွားကြလိမ့်မယ်လို့

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူတဲ့ သုတ္တန်ဒေသနာတော် တရားနာပရိသတ်များနဲ့ အလွန်သင့်လျော်တဲ့ သုတ္တန်တစ်ခုပါပဲ။

တရားနာပရိသတ်များက ဒီဘဝမှာ အာသဝတို့၏ကုန်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် မရောက်ငြားသော်လည်း သောတာ ပတ္တိဖိုလ်တိုင်အောင် သောတာပန်အဖြစ်တိုင်အောင်သို့ ရောက် အောင်အားထုတ်မယ်လို့ ရည်မှန်းထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ များပါတယ်။ များပါရဲ့လား ... များပါတယ်ဘုရား။

အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်တယ်ဆိုတာကလည်း သောတာ ပတ္တိဖိုလ်မရောက်ဘဲနဲ့ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်မှရောက်နိုင်ပါ့မလား ... မရောက်နိုင်ပါဘုရား။ ရှေးဦးစွာ သောတာပတ္တိဖိုလ်ရောက် အောင် အားထုတ်ရတယ်။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုတော့ ရောက် အောင်အားထုတ်မယ်လို့ ရည်မှန်းချက်ထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ များ ပါတယ်။ အဲဒီလို ရည်မှန်းချက်ထားလို့ရှိရင်တော့ ဒီသုတ္တန် ဒေသနာတော်မှာလာတဲ့ အချိန်ကာလလေးပါးနဲ့ ပွားများအား ထုတ်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်၊ ရသွားနိုင်ပါတယ် ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားပါတယ်။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၂၁

မှတ်သားဖွယ်ကောင်းလို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။

ဆောင်ပုဒ်။။ တရားတော်နာ၊ ဆွေးနွေးကာဖြင့်၊
 တဖြာသုံးသပ်၊ ရှုအပ်ဝိပဿနာ၊
 ဤလေးဖြာကို၊ လျော်စွာပြုလျှင်၊
 အရဟတ္တဖိုလ်ပင်၊ အစဉ်ရောက်နိုင်သည်။

အချိန်ကာလအားလျော်စွာ တရားနာရမယ်၊ အချိန်ကာလအားလျော်စွာ တရားဆွေးနွေးရမယ်၊ အချိန်ကာလအားလျော်စွာ တရားကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရမယ်၊ အချိန်ကာလအားလျော်စွာ ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ရမယ်။ ဒီလေးချက် ပြည့်စုံသွားလို့ ဂိုရင် မိမိအလိုရှိရာ တောင့်တအပ်တဲ့ တရားထူးတရားမြတ်တွေ ရသွားနိုင်ပါတယ်။

အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ အစဉ်အတိုင်း ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ ကျော်ပြီးတော့ရောက်တယ်လို့ တော့ မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတာ အနုပုဗ္ဗေနတဲ့။ အစဉ်သဖြင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် အစဉ်အတိုင်း ရောက်သွားပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ်လိုချင်တဲ့အဆင့်ကို ရောက်သွားပါလိမ့်မယ်ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်လည်း သက်ဝင်ပါတယ်တဲ့။ သိပ်ပြီးတော့

၂၂

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဆရာတော်

တရားနာပရိသတ်များနဲ့တော့ သင့်လျော်တဲ့ သုတ္တန်ဒေသနာ
တော်တစ်ခုပဲ။ သင့်လျော်ပါရဲ့လား ... သင့်လျော်ပါတယ်ဘုရား။
သင့်လျော်တယ်တဲ့။

ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ။

ကာလေန = သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအခါ၌၊
ဓမ္မဿဝနံ = တရားတော်ကို နာကြားရခြင်းလည်းကောင်း။

တရားနာမှ တရားရနိုင်တယ်။ တရားနာခြင်းဟာ ပထမ
ဆုံး သောတာပန် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ရောက်ဖို့ရာ အင်္ဂါတစ်ပါး
ပဲ။ တရားမနာဘဲနဲ့ သောတာပန်ဖြစ်နိုင်သလား၊ မဖြစ်နိုင်ဘူး
လား ... မဖြစ်နိုင်ပါဘုရား။ သောတာပန်အဖြစ် သောတာပတ္တိ
ဖိုလ်သို့ မရောက်နိုင်ဘူး။ တရားနာတာ အင်္ဂါတစ်ပါးအဖြစ် သူက
ပါနေတယ်။ ဒါကြောင့် တရားမနာဘဲနဲ့ တရားမရနိုင်ဘူး။

သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဘုရားရှင်နဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကိုထားပြီးတော့
အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေ တရားမနာဘဲနဲ့ တရားမရနိုင်ဘူး။ ရှင်သာရိ
ပုတ္တရာ၊ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့သည်ပင်လျှင် တရားနာမှ တရား
ရသွားကြတယ်။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၂၃

အဲဒီတော့ တရားနာတာ တရားရကြောင်း၊ မိမိတို့ ရှေးက တောင့်တအပ်တဲ့ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာထိအောင် တရားရကြောင်းတဲ့။ ထင်ရှားပါရဲ့လား ... ထင်ရှားပါတယ်ဘုရား။ ထင်ရှားတယ်တဲ့။ တရားနာရတာ အကျိုး တရား ငါးပါးရရှိနိုင်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်မှာ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဘိက္ခုဝေ = သံသရာဘေးလာမည့်ရေးကို မျှော်တွေး ထောက်ဆ သိမြင်ကြတဲ့ အို-ချစ်သားချစ်သမီးတို့၊ ဓမ္မဿဝနေ = တရားတော်ကိုနာကြားခြင်း၌၊ အာနိသံသာ = ရရှိအပ်သော အကျိုးအာနိသင်တို့သည်၊ ဣမေပဉ္စ = ဤငါးပါးတို့ပင်တည်း။

တရားနာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အကျိုးဘယ်နှမျိုးရပါသလဲ ... အကျိုးငါးမျိုးရပါတယ်ဘုရား။ အကျိုးငါးမျိုးရနိုင်တယ်။

(အံ- ၂/၂၁၆)

အဿုတံ သုဏ္ဍာတိ = မကြားနာရဖူးသေးတဲ့ တရား စကားကို ကြားနာရခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်တယ်။

သုတံ ပရိယောဒါပေတိ = နာကြားပြီးတဲ့ တရား စကားတွေကို ပိုမိုပြီးတော့ ရှင်းလင်းစွာ သိနိုင်တယ်၊ စင်ကြယ် စွာ သိနိုင်တယ်။

ကံ ဝိတရတိ = ယုံမှားသံသယကို လွန်မြောက်စေ
၏။ ယုံမှားသံသယတွေရှိလို့ရှိရင် လွန်မြောက်သွားစေတယ်။

ဒိဋ္ဌိ ဥရံ ကရေတိ = အယူမှားအယူလွဲတွေကို အယူ
မှန်အယူဖြောင့်သို့ ရောက်စေတယ်။

စိတ္တမဿ ပသီဒတိ = တရားနာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်တွေ
ကြည်လင်သွားတယ်။ အဿ = ထိုတရားနာသောပုဂ္ဂိုလ်၏။
စိတ္တံ = စိတ်သည်၊ ပသီဒတိ = ကြည်လင်၏။ စိတ်ကြည်လင်
ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်တယ်။ အကျိုးဘယ်နမျိုး ... အကျိုး
ငါးမျိုးပါဘုရား။ အကျိုးငါးမျိုးရတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ တရားနာပရိသတ်များ တရားနာရပါတယ်။
တရားထူးတရားမြတ်တွေ ရချင်တယ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်
တရားထူးတရားမြတ်တွေ ရချင်ပါတယ်ဆိုလို့ရှိရင် တရားမနာရပါ
ဘူးလား ... တရားနာရပါတယ်ဘုရား။ တရားနာရပါတယ်တဲ့။
တရားနာတဲ့ အကျိုးငါးမျိုးလေးလည်း ဆိုထားကြရအောင်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ မကြားဖူးကြား၊ ကြားဖူးစင်ကြယ်၊
ယုံမှားဖွယ်ပျောက်၊ အယူဖြောင့်သူ၊
စိတ်ကြည်ဖြူပါ၊ တရားနာ၊
ငါးဖြာအကျိုးရသတည်း။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၂၅

မကြားဖူးသေးတဲ့တရားစကားတွေကို နာကြားရခြင်း၊
ကြားနာရခြင်း၊ ကြားဖူးပြီးတဲ့တရားတွေကို စင်ကြယ်စွာသိရခြင်း၊
ယုံမှားသံသယတွေ ကင်းပျောက်သွားနိုင်ခြင်း၊ အယူလွဲအယူမှား
တွေမှ အယူမှန်အယူဖြောင့်သို့ ရောက်သွားနိုင်ခြင်း၊ စိတ်တွေ
နောက်ကျနေတာကို စိတ်တွေကြည်လင်သွားစေခြင်းဆိုတဲ့
အကျိုးဘယ်နှမျိုး ... ငါးမျိုးပါဘုရား။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿယောဂီတွေ တရားနာမပျင်းဘူး။ ပျင်း
သလား ... မပျင်းပါဘုရား။ နေ့တိုင်းတရားတွေဟောနေ၊ ဝိပဿ
နာတရားတွေ ဟောနေတာဖြစ်၍ မပျင်းဘူး။ အချိန်မီတက်ပြီး
တော့နာနေကြတယ်။ တရားရကြောင်းတစ်ပါးလို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး
လား ... ဆိုနိုင်ပါတယ်ဘုရား။ တရားရကြောင်းတစ်ပါးပါပဲတဲ့။
တရားနာရတာ သိပ်အကျိုးများပါတယ်။

အနဂ္ဂဟိတသုတ္တန်ဒေသနာတော်အလို ဆိုလိုရှိရင်တော့
တရားနာတာဟာ သစ်ပင်ငယ်လေးများကို ရေလောင်းပေးတာနဲ့
တူတယ်တဲ့။ တရားတွေအားထုတ်တဲ့အခါ တစ်ခါတစ်ခါ တရား
တွေက သိပ်ဆိုးလာတတ်တယ်။ တစ်ခါတလေလည်း သိပ်ကောင်း
သွားတယ်။ တစ်ခါတလေ သိပ်ဆိုးတယ်။ သိပ်ဆိုးလာ၍ ဘယ်
လိုမှ မှတ်လို့မကောင်းတော့ဘူး။

တရားတွေကလည်းကြာ၊ တရားတွေကလည်း ဆိုးနေတော့ စိတ်ဓာတ်တွေကျသွားတတ်တယ်။ အဲဒီလိုကျသွားတဲ့အခါ တရားနာလိုက်ရင် ပြန်ပြီးတော့ စိတ်ဓာတ်တွေ တစ်ဖန်ပြန်ပြီး တိုးတက်သွားနိုင်ပါတယ်။ သစ်ပင်ငယ်လေးများ စိုက်ပျိုးခါစ သစ်ပင်ငယ်လေးများကို ရေလောင်းပေးလိုက်သလို စိတ်တွေ ရွှင်လန်းသွားတော့ တရားတွေ မတိုးတက်သွားနိုင်ပါဘူးလား ... တရားတွေ တိုးတက်သွားပါတယ်ဘုရား။ တရားမနာဘူးဆိုလို့ရှိရင်တော့ သစ်ပင်ငယ်လေး စိုက်ပျိုးခါစ ရေမလောင်းတော့ ညှိုးနွမ်းခြောက်သွားနိုင်သလို တရားအားထုတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ စိတ်တွေ ညှိုးနွမ်းပြီးတော့ တရားဘောင်ကလည်း ထွက်လည်းထွက်သွားတတ်တယ်တဲ့။

သစ်ပင်ကလေး ညှိုးနွမ်းပြီးတော့ သေသွားတတ်တယ်။ အဲဒီလိုပဲ တရားတွေ သိပ်ဆိုးလို့ တရားဘောင်က ထွက်သွားမယ်၊ ရိပ်သာက ထွက်သွားမယ်ဆိုလို့ရှိရင် ထိုပုဂ္ဂိုလ် ဘာဖြစ်သွားတာလဲ ... သေသွားတာနဲ့တူပါတယ်ဘုရား။ ဘာသေသွားတာလဲ ... တရားသေသွားတာပါဘုရား။ အို-တရားနာပရိသတ်များ သဘောတွေတော့ပေါက်နေတာပဲ။ နေရာကျလိုက်တာ။ ဆောင်ပုဒ်ကလေးပါ ဆိုထားကြရအောင်။

ဆောင်ပုဒ်။ သုတသည်ကား၊ ရေလောင်းငြား၊
မခြားတူပေသည်။

သုတဆိုတာ တရားနာတာကို ပြောတာပါပဲ။ အဲဒီ
တရားနာတဲ့သုတဆိုတာ သစ်ပင်ငယ်လေးကို ရေလောင်းပေး
သလိုပါပဲတဲ့။ တရားနာရတာ စိတ်တွေ့ရွှင်လန်း၊ နုနယ်နေသေး
တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်လေးတွေ သစ်ပင်ငယ်လေးကို ရေလောင်း
ပေးသလို တရားနာလိုက်တဲ့အခါ ရွှင်လန်းပြီးတော့ တရားတွေ
ရှေ့သို့ တိုးတက်သွားနိုင်ပါတယ်ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်။

အယူမြှင့်သုန္ဓိ မောင်ကာလဝတ္ထု

တစ်ချိန်သောအခါ မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည်၊
ဧတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ထိုအခါ
အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏သား မောင်ကာလသည် မြတ်စွာ
ဘုရား၏ ကျောင်းတော်သို့လည်းမသွား၊ မြတ်စွာဘုရား သူဌေး
ကြီးအိမ်သို့ ကြွလာသည့်အခါမှာလည်း ဖူးမြင်ခြင်းငှာမသွား၊
တရားနာခြင်းငှာမသွား၊ သံဃာတော်များ၏ ဝေယျာဝစ္စကိုလည်း
မပြု။ ဖခင်သူဌေးကြီးက “သား ဒီလိုမနေနဲ့”ဟု ပြောပါသော်လည်း
နားမထောင်။ ထိုအခါ သူဌေးကြီးသည် ဤသို့ အကြံဖြစ်လေ၏။
“မောင်ကာလသည် ဤကဲ့သို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူကို ယူနေခဲ့သော်

အဝီစိငရဲသို့ ကျရောက်တော့မည် ဖြစ်ပေသည်။ ငရဲမကျရောက်
အောင် ငွေအသပြာပေး၍ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူကို ဖြတ်မှတ်တော်မည်”ဟု
အကြံဖြစ်လေ၏။

ထိုသို့ အကြံဖြစ်ပြီးသောအခါ မောင်ကာလကို ခေါ်လိုက်
လေ၏။ ရောက်လာသောအခါ “မောင်ကာလ ... မောင်မင်း
မြတ်စွာဘုရားကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်၍ ဥပုသ်စောင့်ပါ။
ငွေ-၁၀၀ မင်းကိုပေးမည်”ဟု ပြောကြားလေ၏။ မောင်ကာလသည်
ငွေ-၁၀၀ လိုချင်၍ ကျောင်းတော်သို့သွား၍ ဥပုသ်စောင့်လေ၏။
ထိုခေတ်အခါက ဥပုသ်သည်များသည် ကျောင်းမှာပင်အိပ်၍
တရားနာကြရပါသည်။ မောင်ကာလသည် တရားလည်းမနာဘဲ
နံနက်မိုးလင်းတော့ အိမ်သို့ပြန်လာခဲ့လေ၏။

အိမ်သို့ပြန်ရောက်လာသောအခါ ဖခင်သူဌေးကြီးက ယာဂု
စားဖွယ်များပြင်၍ ကျွေးစေ၏။ မောင်ကာလသည် ယာဂုစားဖွယ်
များကို မစားပါဘဲ ထိုင်နေလေ၏။ သူဌေးကြီးက မောင်ကာလ
အစာများစားဖို့ တိုက်တွန်းသော်လည်း မစားဘဲ “ငွေ-၁၀၀ ကို
မစားခင်ပေးမှစားမည်”ဟု ပြောသဖြင့် အရင် ငွေ-၁၀၀ ပေးရ
လေ၏။ သူဌေးကြီးက “ဒီနေ့ မြတ်စွာဘုရားကျောင်းတော်သို့
သွား၍ တရားနာပါ။ နာပြီးသော တရားတစ်ပုဒ်ကို အိမ်မှာ ပြန်
ဟောပြနိုင်လျှင် သင့်ကို ငွေ-၁၀၀၀ ပေးမည်”ဟု ပြောလေ၏။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၂၉

မောင်ကာလသည် ငွေ-၁၀၀၀ လိုချင်လှ၍ မြတ်စွာဘုရားကျောင်းတော်သို့သွား၍ တရားနာလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် မောင်ကာလ ရှေ့နေက ငွေ-၁၀၀ ရပုံနှင့် ဒီနေ့ ငွေ-၁၀၀၀ လိုချင်၍ တရားလာ၍နာသည်များကို သိတော်မူ၍ တရားဟောသောအခါ ရှေ့တရားတစ်ပုဒ် မောင်ကာလ မှတ်မိတော့မည့်အခါ နောက်ထပ်တစ်ပုဒ်ကို ဆက်၍ဟောတော်မူ၏။ ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူသောတရားကို မောင်ကာလ စူးစူးစိုက်စိုက်နာရသောကြောင့် တရားသဘောများကို ကောင်းစွာသိသွားပြီးလျှင် (ရှုမှတ်လိုက်ရာ) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအမှားတွေပျောက်သွားပြီး အယူမှန်သည့်သောတာပန်ဖြစ်လေ၏။ အယူဖြောင့်သူ ဖြစ်သွားလေ၏။

ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ။

ကာလေန = အချိန်ကာလအားလျော်စွာ၊ ဓမ္မဿဝနံ = တရားတော်ကို နာကြားရခြင်းသည်လည်း ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ ဓမ္မဿဝနကိုဟောတာ အသင့်အတင့် ပြည့်စုံသွားပါပြီ။

ယခု ဓမ္မသာကတ္ထကို ဟောပါတော့မယ်။

ကာလေန = သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအခါ၌၊ ဓမ္မသာကတ္ထာ = တရားတော်ကို ဆွေးနွေးရခြင်းလည်းကောင်း။

တရားကိုလည်း တစ်ခါတစ်ခါ ဆွေးနွေးရတယ်တဲ့။
 တရားဆွေးနွေးတာလည်း တရားရကြောင်းတစ်ပါးပဲလို့ မြတ်စွာ
 ဘုရား ဟောကြားတော်မူလိုရင်းပါပဲ။

တရားဆွေးနွေးတဲ့အခါမှာ ဘယ်လိုဆွေးနွေးရမလဲ။ မလို
 အပ်ပါဘူးလား ... လိုအပ်ပါတယ်ဘုရား။ မိမိနဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊
 ပညာစတဲ့ ဂုဏ်အားဖြင့် တူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့လည်း ဆွေးနွေးနိုင်
 ပါတယ်။ မိမိထက်ကို သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဂုဏ်တွေ ပြည့်စုံတဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့လည်း ဆွေးနွေးနိုင်ပါတယ်တဲ့။

မိမိနှင့် သီလ၊ သမာဓိဂုဏ်အားဖြင့် မတူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊
 အယူဝါဒ မတူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့တော့ ဆွေးနွေးရမလား။ မဆွေးနွေး
 ရဘူးလား ... မဆွေးနွေးရပါဘုရား။ မဆွေးနွေးရဘူး။ ကုသိုလ်
 မဖြစ်တဲ့အပြင် အငြင်းတွေပွားပြီးတော့ ... အကုသိုလ်ဖြစ်ပါ
 မယ်ဘုရား။ အဲဒါလည်း သတိထားရတယ်။ မိမိနဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊
 ပညာစတဲ့ ဂုဏ်အားဖြင့် တူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့လည်း ဆွေးနွေးရ
 မယ်။ မိမိထက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် ဂုဏ်အားဖြင့်
 ပြည့်စုံနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ သာလွန်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များနဲ့လည်း ဆွေးနွေး
 ရမယ်။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၃၁

ယခုတရားနာပရိသတ်များ တရားလည်း အသင့်အတင့် ဆွေးနွေးပါတယ်။ ရိပ်သာမှာတော့ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း နေ့စဉ်နဲ့အမျှ ယောဂီ သစ်များ တရားသွားမလျှောက်ရပါဘူးလား ... တရားသွား လျှောက်ရပါတယ်ဘုရား။

တရားစစ်တယ်လို့ခေါ်တယ်။ တရားလျှောက်တယ်လို့ လည်းခေါ်တယ်။ ဒီသုတ္တန်ဒေသနာတော်အရဆိုရင်လည်း တရား ဆွေးနွေးတာပဲ။ ယောဂီက သူ့အတွေ့အကြုံလေးတွေလျှောက်ထား၊ တင်ပြ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက ဖြေကြားပေး။ မေးလိုက်၊ ဖြေလိုက် ဆိုတာ ဆွေးနွေးတာနဲ့ အတူတူပါပဲ။

ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက မေးလိုက်တဲ့အခါ ယောဂီကဖြေရ တယ်။ ယောဂီက လျှောက်ထားတဲ့အခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက အကျိုးအကြောင်းတွေပြပြီးတော့ ဖြေကြားပေးရတယ်။

တရားဆွေးနွေးတာဟုတ်ပါရဲ့လား ... တရားဆွေးနွေး တာပါဘုရား။ ဆွေးနွေးတယ်ဆိုတာ အပြန်အလှန်ပြောတာကို ဆွေးနွေးတယ်လို့ဆိုတာကိုး။ ကိုယ့်တရားနဲ့သူတရား၊ ကိုယ်သိ ထားတာ မှန်မမှန်၊ သူသိထားတာ မှန်မမှန် ဒီလိုဆွေးနွေးတာ၊ တိုင်ပင်တာကို ဆွေးနွေးတယ်လို့ဆိုတယ်။ ခုတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်း

ဆရာထံမှာ၊ ကိုယ့်ထက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
တွေထံမှာ သွားပြီးလျှောက်ထားတာ ဆွေးနွေးတာနဲ့ အတူတူပါ
ပဲတဲ့။

နေ့စဉ် တရားလျှောက်ထားတာကို၊ တရားဆွေးနွေးတာ
ကို အနုဂ္ဂဟိတသုတ္တန်ဒေသနာတော်အလိုအားဖြင့် ပေါင်းသင်
ပေးတာနဲ့တူတယ်တဲ့။ ဘာနဲ့တူ ... ပေါင်းသင်ပေးတာနဲ့ တူပါ
တယ်ဘုရား။ သစ်ပင်ငယ်လေးတွေစိုက်ထားရင် ပေါင်းမသင်ဘဲနဲ့
ပစ်ထားရင်တော့ ဒီသစ်ပင် တော်တော်နဲ့ မတိုးတက်လာနိုင်ဘူး။
ဘေးက အမြစ်တွေ၊ နွယ်တွေ၊ ချုံတွေက အုပ်ထားလို့ မတိုး
တက်၊ မကြီးပွားလာနိုင်တော့ဘူး။ သစ်ပင်စိုက်ထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များ
က မကြာခဏ သွားသွားပြီးတော့ ပေါင်းသင်ပေးရတယ်။

ပေါင်းသင်တယ်ဆိုတာ ချုံနွယ်တွေဖယ်ပစ်၊ အမြစ်
ဟောင်း အမြစ်ဆွေးတွေထုတ်ပေးတာ။ အဲဒီလို ပေါင်းသင်ပေးလိုက်
မှ ဒီသစ်ပင်လေးက တိုးတက်ကြီးပွားလာတယ်။ အဲဒီလိုပါပဲ
တရားဆွေးနွေးတာလည်း ပေါင်းသင်တာနဲ့ တူတယ်တဲ့။ ယုံမှား
သံသယကလေးတွေရှိနေတယ်၊ ရှုပ်မှတ်ပုံတွေက နေရာတကျ
မဟုတ်၊ နည်းမှန်လမ်းမှန် မဟုတ်တာတွေကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာထံ
မှာ သွားပြီးတော့ လျှောက်ထားလိုက်တော့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက

ပေါင်းမသင်ပေးလိုက်ပါဘူးလား ... ပေါင်းသင်ပေးလိုက်ပါတယ် ဘုရား။

အဲဒီလိုမမှတ်နဲ့၊ အဲဒီလိုမှတ်ရင်တော့ ယောဂီ တရား
တွေ ကြာသွားလိမ့်မယ်၊ ဒီလိုမှတ်ရတယ်။ မပြင်ပေးပါဘူးလား
... ပြင်ပေးပါတယ်ဘုရား။ ဘာနဲ့တူ ... ပေါင်းသင်တာနဲ့ တူပါ
တယ်ဘုရား။ ပေါင်းသင်တာနဲ့တူတယ်။

**ဆောင်ပုဒ်။။ ဆွေးနွေးသည်ကား၊ ပေါင်းသင်ငြား၊
မခြားတူပေသည်။**

တရားဆွေးနွေးတာ သစ်ပင်ငယ်လေးတွေ ပေါင်းသင်
ပေးတာနဲ့တူတယ်။ အသိဉာဏ်တွေ မရှင်းတာ၊ ရှုမှုမှတ်မှုတွေ
နေရာတကျမရှိတာ၊ လွဲနေတာလည်း မပြင်ပေးပါဘူးလား ...
ပြင်ပေးပါတယ်ဘုရား။

တရားနာပရိသတ်အပေါင်း၊ ယောဂီအပေါင်းတို့ မကြာခဏ
နာကြားဖူးပါတယ်။ ဟိုး ... ရှေးရှေးအခါက တောမှာ ရိပ်သာ
တစ်ခုက တရားပြပေးတာ ဝင်လေ၊ ထွက်လေ အာနာပါနပြတယ်။
ပြတဲ့အခါမှာ ယောဂီတွေ တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့အောင်လို့
ထွင်ပြတယ်။ ဝင်လေကဖြစ်၊ ထွက်လေကပျက်။ ဝင်လေဖြစ်၊

ထွက်လေပျက် ရှုရမယ်ဆိုတော့ ယောဂီက တော်တော်သဘော ကျတယ်။

ဝင်သွားတာ ဖြစ်ပြီးဝင်သွားတာကိုး၊ ထွက်သွားတော့ ပျက်ပြီးထွက်သွားတာကိုး။ အိုး-ဟုတ်လိုက်တာ၊ ဗဟုသုတက လည်းမရှိတော့ ဝင်လေဖြစ်၊ ထွက်လေပျက်။ မှန်ကောမှန်ပါရဲ့ လား ... မမှန်ပါဘုရား။ အို-ကြာတော့လည်း စွဲနေတယ်။ အဲဒီရဲ့ မြို့နယ်က ယောဂီပဲနဲ့တူပါတယ်။ ကျေးဇူးတော်ရင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးရိပ်သာမှာ လာပြီးတော့ တရားအားထုတ် တယ်။ တရားစစ်တော့ သူက အဲဒါလျှောက်ထားတယ်။ “ဆရာ တော်ဘုရား ... ဖောင်းတာကဖြစ်၊ ပိန်တာကပျက်လို့ရော ရှုလို့ မရဘူးလားဘုရား”တဲ့။

ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ သူ့ကို ငေါက်တော့တာပါပဲ။ “ဘယ်က လာတဲ့၊ ဘယ်ကရခဲ့တဲ့နည်းတွေနဲ့ လာပြီးပြောနေတာလဲ”တဲ့။ အငေါက်မခံရပါဘူးလား ... အငေါက်ခံရပါတယ်ဘုရား။ “ဘယ် ကနည်းတွေ ဒီမှာလာပြီးပြောနေတာလဲ၊ နေဦးတဲ့၊ နောက်မှ ပြောပြမယ်”တဲ့။ သူ့အလှည့်လည်း မရောက်သေးဘူး။ သူက ဝင်လျှောက်တာကိုး။ ဖောင်းတာကဖြစ်၊ ပိန်တာကပျက်။ ဟုတ် တော့မလိုလိုနဲ့ ... မဟုတ်ပါဘုရား။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၃၅

ပေါင်းမသင်ပေးရပါဘူးလား ... ပေါင်းသင်ပေးရပါ
တယ်ဘုရား။ မဟုတ်ဘူး။ ဖောင်းတဲ့ထဲမှာလည်း ဖြစ်တာလည်း
ပါတယ်၊ ပျက်တာလည်းပါတယ်။ ပိန်တဲ့ထဲမှာလည်း ဖြစ်တာ
လည်းပါတယ်၊ ပျက်တာလည်း ... ပါပါတယ်ဘုရား။

တရားနာပရိသတ်များ ကိုယ်တိုင်သိနေတာပဲ။ သာမန်
ဆိုရင်တော့ ဟုတ်သလိုလိုနဲ့ မလွဲသွားနိုင်ပါဘူးလား ... လွဲသွား
နိုင်ပါတယ်ဘုရား။ ဖောင်းတာက ဖောင်းတက်လာတာ ဖြစ်သွား
တယ်။ ပိန်ကျသွားတဲ့အခါ ပိန်သွားတာ ပျက်သွားတယ်။ ဟုတ်
သလိုလိုနဲ့ မဟုတ်ဘဲဖြစ်နေတယ်။ ဝင်လေကဖြစ်၊ ထွက်လေက
ပျက်တဲ့။ ဝင်လေထဲမှာလည်း ဖြစ်တာတွေ အများကြီး၊ အဆင့်
ဆင့် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပြီးတော့ ပျက်သွားတယ်။ ထွက်လေထဲ
မှာလည်း ... ဖြစ်တာနဲ့ပျက်တာ ပါနေပါတယ်ဘုရား။

အဲလို အယူအဆလေးတွေ ကွဲနေတာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ
ထံမှာ သွားလျှောက်လိုက်တော့ အမှန်သို့မရောက်သွားပါဘူးလား
... အမှန်သို့မရောက်သွားပါတယ်ဘုရား။

ဘာလုပ်ပေးတာနဲ့တူ ... ပေါင်းသင်ပေးတာနဲ့တူပါတယ်
ဘုရား။ ပေါင်းသင်ပေးတာနဲ့တူတယ်တဲ့။ တချို့တချို့ကလည်း
ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာမထင်ရှားတော့ အသက်ကို အောင့်အောင့်ပြီး

၃၆

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဋကထာဆရာတော်

တော့ရှုတယ်။ ပြင်းပြင်းကြီးရှုတယ်တဲ့။ အောင့်ပြီးတော့ ရှုတော့
မှ ထင်ရှားတယ်။ အဲဒီလိုလည်း ရှုရမလား ... မရှုရပါဘုရား။

ဝိပဿနာဆိုတာ ချုပ်ပြီးတော့လည်း မရှုရဘူး၊ လုပ်ပြီး
တော့လည်း ... မရှုရပါဘုရား။ အသက်အောင့်ထားတာက ချုပ်
ထားတာ၊ အတင်းရှုလိုက်တာက လုပ်ပြီးတော့ ရှုတာ။ ချုပ်ပြီး
တော့လည်း မမှတ်ရဘူး။ လုပ်ပြီးတော့လည်း ... မမှတ်ရပါဘုရား။

တရားနာပရိသတ်များ၊ ယောဂီဟောင်းများကလည်း
ဗဟုသုတ မရှိသင့်ပါဘူးလား ... ဗဟုသုတရှိသင့်ပါတယ်ဘုရား။
အို-ယောဂီက အမျိုးမျိုးပဲ။ သူဟာ မထင်ရှားတော့ သူထင်ရှား
အောင် လုပ်ရှုတာကိုး။ နေရာမှကျပါ့မလား ... နေရာမကျပါ
ဘုရား။ အဲဒီလို ချုပ်လည်းမရှုနဲ့ မှန်မှန်လေးပဲရှု။ မပြောရပါဘူး
လား ... ပြောရပါတယ်ဘုရား။ ဘာလုပ်ပေးတာလဲ ... ပေါင်း
သင်ပေးတာပါဘုရား။

အိုး-နေရာကျလိုက်တာ။ ပေါင်းသင်တတ်နေပြီပဲ။ တိုး
တက်ဖို့ပဲပေါ့။ အများအပြားပဲ ဆရာတော်တို့ တွေ့ကြုံရပါတယ်။
ယောဂီက လျှောက်လာ၊ မေးလာတာတွေ အများအပြားပဲ။
ပြည်ပမှာ။ ပြည်ပကျတော့ ပိုပြီးတော့ သူတို့က မသိတာတွေ၊

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၃၇

မရှင်းတာတွေ မေးကြပါတယ်။ “သူတရားမှတ်လိုက်တာ အမှတ်တွေ တော်တော်ကောင်းသွားတဲ့အခါ သမာဓိ တော်တော်ဖြစ်သွားပါတယ်။ အဲဒီတစ်ထိုင်မှာ အဲဒီရှုလို့ကောင်းတဲ့အခါမှာ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါကတည်းကပြုခဲ့တဲ့ မကောင်းမှုလေးတစ်ခုကို ပြန်သတိရတယ်ဘုရားတဲ့။ အဲဒါ တရားသဘောအရ ကောင်းတာလား၊ မကောင်းတာလားဘုရား။ တရားသဘောအရ ဘယ်လိုပါလဲဘုရား” လျှောက်ထားတယ်။ သူမရှင်းတော့ မလျှောက်ထားရပါဘူးလား ... လျှောက်ထားရပါတယ်ဘုရား။

လျှောက်ထားတော့ ဖြေပေးရတယ်။ ဖြေပေးတော့ သူ့ဉာဏ်မှာ မရှင်းသွားပါဘူးလား ... ရှင်းသွားပါတယ်ဘုရား။ ဘာလုပ်ပေးလိုက်တာလဲ ... ပေါင်းသင်ပေးလိုက်တာပါဘုရား။

ပေါင်းသင်ပေးလိုက်တယ်။ ကောင်းတဲ့သဘောပါပဲ။ သမာဓိဖြစ်သွားတဲ့အခါ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ၊ သမာဓိတွေ အသင့်အတင့်ဖြစ်လာတဲ့အခါ သတိကလည်း ပိုကောင်းလာပါတယ်။

ဝီရိယနဲ့သမာဓိ ညီမျှသွားတဲ့အခါ၊ သဒ္ဓါနဲ့ပညာ ညီမျှသွားတဲ့အခါ၊ တရားတွေ မှတ်လို့ကောင်းသွားတဲ့အခါ သတိကလည်း ပိုအားကောင်းလာတယ်။ ဟိုလေးပါးက ညီမျှတော့၊ အားကောင်းနေတော့ သတိကလည်း ပိုအားမကောင်းလာပါဘူးလား ...

ပိုအားကောင်းလာပါတယ်ဘုရား။ ပိုအားကောင်းလာတော့ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါက မေ့နေတာလေး ပြန်သတိရလာတယ်။

တရားတွေ ကောင်းလာတဲ့သဘောပါပဲ။ ဝီရိယနဲ့သမာဓိ၊ သဒ္ဓါနဲ့ပညာ ညီသွားလို့ သတိကလည်း ပိုကောင်းလာခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကောင်းတဲ့သဘောပါပဲလို့ ဖြေလိုက်တော့ သူ့ခမျာ နေရာမကျသွားပါဘူးလား ... နေရာကျသွားပါတယ်ဘုရား။

မကောင်းဘူးလို့ ပြောလိုက်ရင်တော့ သူကဒုက္ခပဲ။ ဪ-ငါတရားလည်း ရှုနေတယ်၊ မကောင်းတာတွေချည်းပဲ သတိရနေတယ်ဆိုပြီး သူတရားမှ တက်မှတက်ပါ့မလား ... တရားမတက်တော့ပါဘုရား။

သူ့သမာဓိဉာဏ်တွေက ပိုအားကောင်းလာလို့၊ သတိကလည်း ပိုအားကောင်းလာတဲ့အတွက်ကြောင့် ငယ်ငယ်ကဖြစ်တာတွေ ပြန်သတိရတယ်။ တော်တော်များများပဲ လျှောက်ထားဖူးပါတယ်။

ကိုရင်ကြီးတစ်ပါးကတော့ “သမာဓိဖြစ်သွားပြီဆိုရင် ငယ်ငယ်ကဖြစ်ခဲ့တာတွေ သတိရလို့ ပြုံးပြုံးပြီးနေရတယ်ဘုရား” တဲ့။ “ငယ်ငယ်ကဖြစ်ခဲ့တာတွေ ပြန်ပြန်သတိရတော့ ပြုံးနေရတယ်။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၃၉

ရယ်ချင်နေတယ်ဘုရား”တဲ့။ ကောင်းသလား၊ မကောင်းပါဘူးလား ... ကောင်းပါတယ်ဘုရား။

ရယ်ချင်နေတယ်ဆိုရင် ရယ်ချင်တယ်၊ ရယ်ချင်တယ် လို့ပဲ မမှတ်ရပါဘူးလား ... မှတ်ရပါတယ်ဘုရား။ မှတ်ရတယ်။ သူလည်း ဒီသဘောပါပဲတဲ့။ သဒ္ဓါနဲ့ပညာ၊ ဝိရိယနဲ့သမာဓိ ညီမျှ သွားတော့ တရားတွေ အထူးမှတ်လို့ကောင်းလာတဲ့အခါ သတိ ကလည်း ပိုအားကောင်းလာတော့ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါက ပြုခဲ့တဲ့ ကိစ္စလေးတွေ ပြန်သတိရလို့ သူပြုံးနေတာကိုး။ သတိရလို့ သိလာရင်တော့ ပြုံးတယ်၊ ပြုံးတယ်လို့ မမှတ်ရပါဘူးလား ... မှတ်ရပါတယ်ဘုရား။ ခုနကယောဂီလည်း သတိရလာတဲ့အခါ သတိရတယ်၊ သတိရတယ်လို့ ပြန်မှတ်ရပါတယ်တဲ့။ ပေါင်းသင် ပေးရတာပါပဲ။

ဒီတစ်ပတ် ယောဂီတွေမေးတာထဲမှာ ထူးထူးခြားခြားလေး တရားနာပရိသတ်များ၊ ယောဂီများ သိသင့်တယ်။ တရားနာပရိ သတ်များ၊ ယောဂီများ ပေါင်းသင်ပေးတတ်အောင် မနာကြားရပါ ဘူးလား ... နာကြားရပါတယ်ဘုရား။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်လို့ မှတ်နေတယ်။ သူ့အမှတ်က သိပ်ကောင်းတာကိုး။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်။ ဖောင်းဆုံးနဲ့ ပိန်စကြားမှာ ကာလလေးတစ်ခု သူတွေ့

နေရပါတယ်ဘုရားတဲ့၊ မဆက်ဘူးတဲ့။ အဲဒါဟာ ရုပ်တရားလား၊ နာမ်တရားလားဘုရားတဲ့။ မေးတတ်လိုက်တာနော်။

မြန်မာပြည်က မြန်မာတွေကတော့ မမေးတော့ဘူး။ ဒီလောက်ဟာတွေတော့ မမေးတော့ဘူး။ ဆရာတော်တွေ အလုပ်ကိစ္စများလှပါတယ်ဆိုပြီးတော့ မမေးတော့ဘူး။ သူက တော့မေးတယ်။ အဲဒါ ရုပ်တရားလား၊ နာမ်တရားလားတဲ့။ ရုပ် တရားလည်း မဟုတ်ဘူး၊ နာမ်တရားလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ကာလ ပညတ်ပဲလို့ ဖြေပေးရတယ်။

နောက်ယောဂီတစ်ယောက်ကလည်း ဒီလိုပဲ မေးပါတယ်။ ဖောင်းဆုံး၊ ပိန်ဆုံးတွေမှာ သူက အပြတ်အပြတ်လေးတွေ မြင် နေပါတယ်ဘုရားတဲ့။ ကြားကာလလေးကို သူမြင်နေပါတယ်။ အဲဒီကြားကာလလေးကို ဘယ်လိုမှတ်ရမလဲဘုရားတဲ့။ သူမသိ တော့လည်း မမေးရပါဘူးလား ... မေးရပါတယ်ဘုရား။

ကြားကာလလေးကို မြင်နေလို့ရှိရင် မြင်တယ်၊ မြင် တယ်၊ သိတယ်၊ သိတယ်လို့ပဲမှတ်ပါ။ ဝိပဿနာဆိုတာ ပေါ်လာ တဲ့အတိုင်း၊ ထင်ရှားတဲ့အတိုင်းပဲ မမှတ်ရပါဘူးလား ... မှတ်ရ ပါတယ်ဘုရား။ ပေါ်တဲ့အတိုင်း၊ ထင်ရှားတဲ့အတိုင်းပဲ မှတ်ရပါ တယ်။ ကြားကာလလေးကိုမြင်ရင်လည်း မြင်တယ်၊ မြင်တယ်၊

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၄၁

သိတယ်ဆိုလို့ရှိရင်လည်း သိတယ်၊ သိတယ်ပဲမှတ်။ မြင်တယ်၊
မြင်တယ်၊ သိတယ်၊ သိတယ်လို့မှတ်ပါ။ ဘာလုပ်ပေးလိုက်တာ
လဲ ... ပေါင်းသင်ပေးတာပါဘုရား။

နို့မို့ရင် သူစဉ်းစားနေတယ်။ ဒီကြားကာလ ဘယ်လို
မှတ်ရမလဲ၊ ဘယ်လိုမှတ်ရမလဲ စဉ်းစားနေတာနဲ့ အမှတ်တွေ
မကျသွားပါဘူးလား ... ကျဲသွားပါတယ်ဘုရား။ မြင်ရင်လည်း
မြင်တယ်၊ မြင်တယ်၊ သိရင်လည်း သိတယ်၊ သိတယ်။ ဝိပဿနာ
ဆိုတာ ထင်ရှားရှိတာကိုသာ မှတ်ရတာကိုး။ ထင်ရှားမရှိတာကို
မှန်းဆပြီးတော့ မမှတ်ရပါဘူးတဲ့။ ပေါင်းသင်ပေးလိုက်တာပါပဲ။

တရားရကြောင်း၊ တရားတက်ကြောင်းပါပဲ။ တရားတက်
ကြောင်း၊ တရားရကြောင်းပါပဲတဲ့။ တရားဆွေးနွေးတာလည်း
တရားရကြောင်းဖြစ်တယ်ဆိုတာ မထင်ရှားပါဘူးလား ... ထင်ရှား
ပါတယ်ဘုရား။

**ဆောင်ပုဒ်။။ ဆွေးနွေးသည်ကား၊ ပေါင်းသင်ငြား၊
မခြားတူပေသည်။**

ကာလေန ဓမ္မသာကတ္ထံ။

အချိန်ကာလအားလျော်စွာ တရားဆွေးနွေးရမယ်လို့
မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတာကို ဟောကြားတာလည်း အသင့်
အတင့် ပြည့်စုံသွားပါပြီ။

ယခု ကာလေန သမ္မသနာ။

ကာလေန = သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအခါ၌၊ သမ္မ
သနာ = တရားတော်ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းလည်းကောင်း။

တရားကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရမယ်တဲ့။ တရားကို ဆင်ခြင်
သုံးသပ်တာလည်း တရားရကြောင်းပဲတဲ့။ ရှုမှတ်နေဆဲဓဏမှာ
တော့ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုတွေ မပြုရပါဘူး။ ရှုမှတ်နေဆဲအခိုက်
အတန့်မှာပဲ ဒါကရပ်တရားပဲ၊ ဒါကနာမ်တရားပဲလို့ သုံးသပ်ဆင်
ခြင်နေရမလား ... မနေရပါဘုရား။ သုံးသပ်ဆင်ခြင်နေမယ်ဆို
လို့ရှိရင်၊ ရှုမှတ်ဆဲဓဏမှာ လိုက်ပြီးတော့ သုံးသပ်ဆင်ခြင်နေရင်
တော့ ယောဂီ တရားနွေးမလား၊ မြန်မလား ... နွေးသွားပါမယ်
ဘုရား။ နွေးသွားလိမ့်မယ်တဲ့။

ရှုမှတ်ဆဲဓဏမှာတော့ မသုံးသပ်၊ မဆင်ခြင်ရပါဘူး။
အမှတ်တွေ ကျဲသွားတော့ တရားအတွေ့နုနု၊ တရားအတက်
နွေးသွားတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ကာလေနလို့

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၄၃

ထည့်ထားတာ။ ကာလေန = အချိန်ကာလအားလျော်စွာ။
အချိန်ကာလအားလျော်စွာ အားလပ်တဲ့အချိန်တစ်ခုခုမှာပေါ့လေ၊
သုံးသပ်ဆင်ခြင်ရမယ်တဲ့။

ယခုတရားနာပရိသတ်များနဲ့ ယောဂီများကတော့ ၁-နာရီ
ထိုင်၊ ထိုင်မှတ်ပြီးတဲ့အခါ ဒီတစ်ထိုင်မှာ အမှတ်တွေကောင်း
သွားတယ်၊ သမာဓိတွေဖြစ်သွားတယ်။ မဆင်ခြင်ရပါဘူးလား ...
ဆင်ခြင်ရပါတယ်ဘုရား။ ဆင်ခြင်တယ်။ ကောင်းလိုက်တာ၊
ဒီတစ်ထိုင်တော့ တော်တော့ကို ကောင်းသွားတာပဲ။ ဒီတစ်ထိုင်
ကတော့ မကောင်းဘူး၊ တော်တော်ဆိုးသွားတာပဲ။ ကမ္မဋ္ဌာန်း
ဆရာထံမှာလျှောက်ထားဖို့ ဒီလိုပဲ ဆင်ခြင်ကြပါတယ်။ သုံးသပ်
ကြပါတယ်။

အဲလို ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုဟာ ဆင်ခြင်သုံးသပ်တတ်မယ်
ဆိုလို့ရှိရင် တရားရကြောင်းပဲတဲ့။ ဒီတစ်ထိုင်တော့ ထိုင်လို့
ကောင်းသွားတယ်၊ သမာဓိဖြစ်သွားတယ်၊ ဘာကြောင့်ဒီလို ထိုင်
လို့ကောင်းသွားတာလဲလို့ တရားထိုင်လို့ကောင်းခြင်းရဲ့ သမာဓိ
ဖြစ်ကြောင်း နိမိတ်ကို ပြန်ပြီးတော့ မှတ်သားထားမယ်ဆိုလို့ရှိရင်
တရားတက်ကြောင်း၊ တရားရကြောင်းပဲ။

ဒီတစ်ထိုင်မှာကောင်းသွားတာ ဘာကြောင့်ကောင်းသွားတာလဲ။ အကြောင်းရင်းကို ပြန်ပြီးတော့ သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပြီးတော့ မှတ်သားထားလို့ရှိရင် နောက်တရားတွေဆိုးလာတဲ့အခါ ပြုပြင်ပြီးမှတ်တော့ တရားတွေ ရှေ့သို့ မတက်သွားနိုင်ပါဘူးလား ... တက်သွားနိုင်ပါတယ်ဘုရား။

မှတ်သားထားရမယ်။ ကိုယ်အမှတ်တွေ ကောင်းသွားတဲ့ တစ်ထိုင်မှာ ဘာကြောင့်ကောင်းသွားတယ်ဆိုတာ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် မှတ်ချက်ချပြီးတော့ မှတ်သားထားရပါတယ်တဲ့။ အဲဒါ ဣန္ဒြေထက်ကြောင်း၊ တရားတက်ကြောင်းတစ်ခုပဲ။ ၅-နံပါတ် ဣန္ဒြေထက်ကြောင်းထဲမှာ ပါဝင်နေတယ်။

သမာဓိဿ စ နိမိတ္တဂ္ဂဟဏေန သမ္မာဒေတိ။

သမာဓိဿ စ = စိတ်တည်ငြိမ်ကြောင်းသမာဓိ၏။
 နိမိတ္တဂ္ဂဟဏေနစ = အကြောင်းကိုမှတ်သားသဖြင့်လည်း။ သမ္မာဒေတိ = ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုပြီးစေ၏ (ဝါ) ဣန္ဒြေကိုထက်စေ၏။ ဣတိ = ဤသို့၊ အဋ္ဌကထာစရိယော = အဋ္ဌကထာဆရာသည်၊ သံဝဇ္ဇေတိ = ကောင်းစွာမသွေ ဖွင့်ပြတော်မူခဲ့ပါပေသတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

ဒုတိယကာလသုတ္တံ တရားတော်

၄၅

တရားမှတ်လို့ကောင်းတဲ့ သမာဓိနိမိတ်ကလေးကို မှတ်ထားတာ ဣန္ဒြေထက်ကြောင်း၊ တရားတက်ကြောင်းတစ်ပါး။ တရားရကြောင်းပဲ။ အဋ္ဌကထာဆရာတွေဖွင့်ပြတာ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတာနဲ့ ကိုက်ညီသွားပါတယ်။ ဆောင်ပုဒ်ကလေးပါဆိုကြရအောင်။

**ဆောင်ပုဒ်။ စိတ်တည်ငြိမ်ကြောင်း၊ နိမိတ်ဟောင်း၊
ကောင်းကောင်းမှတ်ရမည်။**

တရားတွေမှတ်လို့ကောင်းသွားတယ်၊ စိတ်တည်ငြိမ်လို့ သမာဓိတွေဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်သွားတဲ့ အကြောင်းနိမိတ်ကို မှတ်သားထားရမယ်တဲ့။ ဒီတစ်ထိုင်မှာ မှတ်လို့ကောင်းသွားတာ နေရာထိုင်ခင်းက ညီညွတ်လို့၊ နေရာထိုင်ခင်းတွေ ညီညွတ်တဲ့အခါလည်း အမှတ်တွေ မကောင်းသွားတတ်ပါဘူးလား ... ကောင်းသွားတတ်ပါတယ်ဘုရား။

ကာယိကဝီရိယကလည်းပုံမှန်။ ခါးလေးတည့်တည့်မတ်မတ်၊ ခေါင်းလေးတည့်တည့်မတ်မတ်၊ လက်ခြေလေးတွေလည်း တည့်တည့်မတ်မတ်လေးထား၊ ပုံမှန်လေးထားတာ ကာယိကဝီရိယဖြစ်တယ်။ စေတသိကဝီရိယဆိုတာ စိတ်က ပေါ်ရာပေါ်ရာ

အာရုံလေးတွေမှာလည်း မိအောင်မှတ်နိုင်တဲ့ ဝီရိယလေး။ လွန်လည်းမလွန်ကဲဘူး၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်အလတ်မှာ ဝီရိယကို ထားနိုင်တယ်ဆိုလို့ရှိရင် တရားမှတ်လို့ မကောင်းသွားပါဘူးလား ... ကောင်းသွားပါတယ်ဘုရား။

ကာယိကဝီရိယ၊ စေတသိကဝီရိယတွေ အညီအမျှရှိလို့ မှတ်လို့ကောင်းသွားတာပဲ။ အဲဒီလိုလည်း မှတ်သားဖွယ်လေးတွေကို မှတ်ထားရမယ်။ သမာဓိဖြစ်ကြောင်းလေးတွေ မှတ်ထားရမယ်တဲ့။

စားထားတဲ့ အာဟာရတွေက ညီမျှလို့ နေ့ဆွမ်းမှာစားတာ မျှတရုံစားလိုက်တာ တပည့်တော် သိပ်မှတ်လို့ကောင်းတာပဲဘုရား။ စားပြီးခါစ တပည့်တော် ပိုမှတ်လို့ကောင်းတယ်ဘုရားတဲ့။ မမှတ်ထားရပါဘူးလား ... မှတ်ထားရပါတယ်ဘုရား။ သိပ်စားရင် ... ရှုမှတ်လို့မကောင်းပါဘုရား၊ အိပ်ငိုက်ပါမယ်ဘုရား။ ဒါကြောင့် ယောဂီတွေ ရှင်းနေတာကိုး၊ သဘောကိုပေါက်နေပြီ။

ဥတုရာသီက မျှတလို့ အအေးအပူက မျှတတယ်။ မှတ်လို့မကောင်းတတ်ပါဘူးလား ... မှတ်လို့ကောင်းပါတယ်ဘုရား။ ဥတုရာသီက သိပ်နှောင့်ယှက်၊ သိပ်ဆိုးလာတဲ့အခါ ကိုယ်တိုင်ပဲ သိတယ်။ အို-မှတ်လို့မကောင်းဘူး၊ ထလိုက်တော့ ဥတုရာသီ

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၄၇

သိပ်ဆိုနေတာကိုး။ ဥတုရာသီ မျှတတာလည်း တရားမှတ်လို့
 ကောင်းခြင်းရဲ့ အကြောင်းဆိုတာလည်း မမှတ်ထားရပါဘူးလား
 ... မှတ်ထားရပါမယ်ဘုရား။ အဲလိုမှတ်ထားတော့ တရားမှတ်လို့
 မကောင်းတဲ့အခါ ပြန်ဆင်ခြင်လို့ရပါတယ်။

ဪ-တရားမှတ်လို့မကောင်းတာ နေရာထိုင်ခင်းကမှ
 မညီညွတ်ပဲကိုး။ သိသွားတဲ့အခါ နေရာထိုင်ခင်းကို ပြင်လိုက်တော့
 မှတ်လို့ ပြန်မကောင်းသွားတတ်ပါဘူးလား ... မှတ်လို့ ပြန်ကောင်း
 သွားတတ်ပါတယ်ဘုရား။ အို-ဝီရိယက လွန်ကဲနေတာကိုး။
 ရက်ကနည်းတော့ ဝီရိယက လွန်ကဲနေတော့ အမှတ်က
 မကောင်းဘူးပေါ့။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပြင်လို့မရပါဘူးလား ... ပြင်လို့
 ရပါတယ်ဘုရား။ ရက်နည်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဝီရိယလွန်ကဲတာ
 နည်းသလား။ များသလား ... များပါတယ်ဘုရား။

ရက်ကလေးက တိုတိုလေးနဲ့ တရားရအောင် အားထုတ်
 မယ်။ ဝီရိယတွေ သိပ်စိုက်နေပြန်တော့လည်း တရားကောင်းပါရဲ့
 လား ... မကောင်းပါဘုရား။ စိတ်တွေ ပျံ့လွင့်နေတယ်။

စားတဲ့ အာဟာရ ညီမျှလို့၊ ဥတုရာသီက ညီမျှလို့၊
 မညီမျှတဲ့အခါ အာဟာရက မညီမျှလို့ မကောင်းဖြစ်သွားတာပါ
 ပဲ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် သိနေတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပြုပြင်လို့ မရ

၄၈

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဆရာတော်

ပါဘူးလား ... ပြုပြင်လို့ရပါတယ်ဘုရား။ ဥတုရာသီက မကောင်းလို့ တရားမှတ်လို့ မကောင်းတာပဲလို့ ဒီလိုသိသွားတော့လည်း ကိုယ့်ဟာကိုယ် သိသွားတော့ ပြုပြင်ရတာ ပိုကောင်းပါတယ်။ တရားမှတ်လို့ မကောင်းတိုင်း၊ မကောင်းတိုင်း ဆရာတော်တွေ ကြီးပဲ လာလာလျှောက်နေရင်တော့ ယောဂီ နေရာမှကျပါ့မလား ... နေရာမကျပါဘုရား။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာတော့ သိပ်မငေါက်တတ်ဘူး။ တချို့တချို့သော ရိပ်သာတွေက ငေါက်လွှတ်လိုက်ရော။ ယောဂီတွေ နောက်တော့ မလျှောက်ချင်၊ မလျှောက်ရဲလောက်အောင် ငေါက်ပေးလိုက်တယ်။ စိတ်ကူးတွေ လာလာလျှောက်နေတာကိုး။ ပြောလိုက်တာနဲ့ ယောဂီ တွန့်သွားတာပဲ။ စိတ်ကူးတွေတဲ့။ စာထဲကဟာတွေ လာလျှောက်နေတာကိုး။ အဲဒီလိုပြောလိုက်ရင် ယောဂီ နောက်တော့ မလျှောက်ချင်တော့ဘူး။ လျှောက်ချင်ပါသေးရဲ့လား ... မလျှောက်ချင်တော့ပါဘုရား။

ခဏခဏ ကိုယ်အဆင်မပြေတိုင်းလည်း မလျှောက်ရဘူးပေါ့လေ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ်လည်း သမာဓိနိမိတ်ကို သိပြီးတော့ ပြုပြင်ပြီးတော့ မှတ်လို့ရှိရင် တရားတွေတက်ကြောင်းဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်တဲ့။ ထင်ရှားတယ်။ တရားကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်

ဒုတိယကာလသုတ္တံ တရားတော်

၄၉

တတ်တာလည်း တရားရကြောင်းတစ်ပါးပဲလို့ မြတ်စွာဘုရား
ဟောကြားတာပါပဲ။ သမ္မသနာ = အချိန်ကာလအားလျော်စွာ
တရားကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ရမယ်လို့ ဟောကြားတာလည်း အသင့်
အတင့် ပြည့်စုံသွားပါပြီ။

ယခု လေးနံပါတ် ကာလေန ဝိပဿနာ။

ကာလေန = သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအခါ၌၊
ဝိပဿနာ = ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။

အချိန်အားလျော်စွာ ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ရ
မယ်တဲ့။ သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်၊
အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် ရောက်ချင်တဲ့၊ တရားထူးတရားမြတ်
ရချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဝိပဿနာတရားအားမထုတ်ဘဲနဲ့ ရောက်
မလား၊ မရောက်ပါဘူးလား ... မရောက်ပါဘုရား။

ဝိပဿနာတရားကို အားကိုအားထုတ်ရမယ်။ အချိန်
ကာလအားလျော်စွာ အားထုတ်ရမယ်တဲ့။ ယခုတရားနာပရိသတ်
များက အချိန်ကာလအားလျော်စွာ အားထုတ်နေတာပဲတဲ့။ ရတဲ့
အချိန်လေးမှာ ဝိပဿနာတရားပဲ အားထုတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ များ
နေပါတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်တဲ့အခါမှာ သိထား
ဖို့ရာလေးတွေတော့ အထူးသိထားဖို့ကောင်းပါတယ်တဲ့။

၅၀

သဒ္ဓမ္မရံသီရိပသာဆရာတော်

ဝိပဿနာတရား စအားထုတ်ပြီဆိုလို့ရှိရင် ရှေးဦးစွာ သမာဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားပါတယ်။

သမာဓိ ဘိက္ခဝေ ဘာဝေထ၊

သမာဟိတော ဘိက္ခဝေ၊ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။

ဘိက္ခဝေ = သံသရာဘေးလာမည့်ရေးကို မျှော်တွေးထောက်ဆ သိမြင်ကြတဲ့ အို-ချစ်သားချစ်သမီးတို့၊ သမာဓိ = သမာဓိကို စိတ်တည်ငြိမ်မှုသမာဓိကို၊ ဘာဝေထ = ပွားများကြကုန်လော့။ သမာဟိတော = စိတ်တည်ငြိမ်ခြင်း သမာဓိရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယထာဘူတံ = ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ = အပြားအားဖြင့်သိ၏။ ဣတိ = ဤသို့၊ ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဝေါစ = ကရုဏာရှေ့သွား ပညာအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါပေသတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်တော့မယ်၊ မဂ်ရောက်ဖို့လရောက် အားထုတ်တော့မယ်ဆိုလို့ရှိရင် ရှေးဦးစွာ သမာဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်ပါလို့ မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၅၁

သမာဓိ = စိတ်တည်ငြိမ်မှုသမာဓိကို၊ ဘာဝေထ = ပွားများကြကုန်လော့။ ရှေးဦးစွာ သမာဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်ပါ တဲ့။ ဘိက္ခဝေ = သံသရာဘေးလာမည့်ရေးကို မျှော်တွေး ထောက်ဆဲ သိမြင်ကြတဲ့ အို-ချစ်သားချစ်သမီးတို့၊ သမာဟိ တော = စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယထာဘူ တံ = ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ = အပြားအားဖြင့်သိ၏။

သမာဓိဖြစ်လာပြီးလို့ရှိရင် ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။

ယထာဘူတံ = ယထာဘူတဉာဏ်တွေ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတာ သိပ်မှတ် သားဖွယ်ကောင်းတာပါပဲ။ ကောင်းပါရဲ့လား ... ကောင်းပါတယ် ဘုရား။ ရှေးဦးစွာ သမာဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်ပါတဲ့။ သမာဓိ ဖြစ်လာပြီးလို့ရှိရင် ယထာဘူတဉာဏ်တွေ ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိလာပါလိမ့်မယ်။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိတယ် ဆိုတာ ယထာဘူတဉာဏ်ပါပဲ။

ယထာဘူတဉာဏ်ဆိုတာ ဝိပဿနာဉာဏ်ပဲ။ ယထာ ဘူတဉာဏ်ကိုတော့ တရားနာပရိသတ်ဟောင်းများ၊ ယောဂီ ဟောင်းများတော့ မကြာခဏ နာကြားဖူးနေတာပဲ။ ကိုယ်တိုင် လည်းဟောနိုင်ဖို့ ထပ်မံပြီးတော့ မနာကြားရပါဘူးလား ... နာကြားရပါတယ်ဘုရား။

ဝိပဿနာနယ်မှာ ယထာဘူတဉာဏ်ဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်ဆိုတာ ယောဂီဟောင်းများ မကြာခဏ နာကြားနေကြပေတယ်။ ဆရာသမားများကလည်း မကြာခဏ ဟောနေတော့ ဘာသာခြား၊ နိုင်ငံခြားသားတွေက ယထာဘူတဉာဏ်အကြောင်းလေး ပြောပြစမ်းပါဦး။ မြန်မာပြည်ရောက်နေတဲ့အခိုက်အတန့် နားထောင်ပါရစေ။ မမေးဘူးလို့ ပြောမှပြောနိုင်ပါ့မလား... မပြောနိုင်ပါဘုရား။ ခုတရားနာပရိသတ်များက ပြောပြရမှာ။ ပြောပြနိုင်ပြီလား။ နည်းနည်းပါးပါတော့ ပြောပြတတ်ပါတယ် ဘုရားလို့ ပြောရပါမယ်။

ယထာဘူတဉာဏ်ဆိုတာ မကြာခဏလည်း ဟောကြားနေတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ယောဂီတွေက ဟို-ရိုးအားကြီးလို့၊ ကြားပေါင်းလည်း များအားကြီးလို့၊ ဒါသိပ်မထူးပါဘူးလို့လည်း ထင်ရင်လည်း ထင်နေမှာပေါ့လေ။ ကြားဖူးပေါင်းကများနေတော့ ရိုးသွားတာဖြစ်တယ်။ ယထာဘူတဉာဏ်ဆိုတာ မကြာခဏ ဆရာတော်များ၊ သံဃာတော်များ ဟောကြားနေပါတယ်။ ယထာဘူတဉာဏ်ဆိုတာ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ရယ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ရယ်၊ သမ္မသနဉာဏ်ရယ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရယ် ဒီဉာဏ်လေးပါးကို ဘာလို့ခေါ်... ယထာဘူတဉာဏ်ပါဘုရား။ ယထာဘူတဉာဏ်တဲ့။

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်လိုက်တဲ့အခါ တရားနာပရိ သတ်ဟောင်းယောဂီကြီးများ ကိုယ်တိုင်သိနေတာပဲ။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်မှတ်လို့ သမာဓိဉာဏ်ဖြစ်လာတဲ့ အခါ ဖောင်းနေတာကတခြား၊ မှတ်သိလိုက်တာကတခြား။ ပိန်တယ်လို့မှတ်လိုက်တဲ့အခါ ပိန်နေတာကတခြား၊ မှတ်သိလိုက်တာကတခြား။ ထိုင်တယ်လို့မှတ်လိုက်တဲ့အခါ ထိုင်နေတာကတခြား၊ မှတ်သိလိုက်တာကတခြား။ ထိတယ်လို့မှတ်လိုက်ရင် ထိနေတာကတခြား၊ မှတ်သိလိုက်တာကတခြားလို့ ကွဲပြားကွဲပြားပြီးတော့ သိတာက ယထာဘူတဉာဏ် စဖြစ်လာတာပါပဲ။

ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာ၊ ထိုင်တာ၊ ထိတာတွေက ဘာမှ မသိတတ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ရုပ်တရားလား၊ နာမ်တရားလား ... ရုပ်တရားပါဘုရား။ မသိတတ်တာ ... ရုပ်တရားပါဘုရား။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်လို့ လိုက်လိုက်ပြီးတော့ မှတ်သိနေတာ၊ မှတ်သိနေတာက သိတတ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ... နာမ်တရားပါဘုရား။ သိတတ်တာ နာမ်တရား။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိတာ ဟုတ်ပါရဲ့လား ... ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား။ ယထာဘူတဉာဏ်ဆိုတာ အဲဒါပါပဲ။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ကစပြီးတော့ ယထာဘူတဉာဏ်ပါပဲလို့ မပြောပြရပါဘူးလား ... ပြောပြရပါတယ်ဘုရား။ ပြောပြရမယ်တဲ့။

၅၄

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပဿာဆရာတော်

ဒါပေမဲ့ အားထုတ်ပုံအားထုတ်နည်းတွေကတော့ အတော်များများ ယောဂီတို့အတွက် လိုအပ်နေတာလေးပါ အကျယ်ချဲ့ပြီးတော့ အသင့်အတင့် ဟောကြားပေးပါဦးမယ်။

ဝိပဿနာတရားအားထုတ်တဲ့အခါ ရှေးဦးစွာ သမာဓိ ဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်။ မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူတဲ့ အတိုင်း ခုတရားနာပရိသတ်များလည်း သမာဓိဖြစ်အောင် အား ထုတ်ကြရတာပါပဲတဲ့။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်အခါက တော့ သမထဈာန်တွေ ရအောင်အားထုတ်ပြီးမှ ဝိပဿနာအား ထုတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ များပါတယ်။ သမထဈာန်တွေ ရပြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ကျတော့ သမာဓိက သိပ်အားကောင်းတော့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ စူးစိုက်လိုက်တာနဲ့ ဖြစ်တာ၊ ပျက်တာတွေက သိပ်ထင်ရှားလာ တယ်။ ဖြစ်ပြီးတာနဲ့ပျက်၊ ဖြစ်ပြီးတာနဲ့ပျက်။ ပေါ်ပြီးတာနဲ့ပျောက်၊ ပေါ်ပြီးတာနဲ့ပျောက်။ အလျင်အမြန်၊ အလျင်အမြန်ပျောက်တာ သမာဓိအားကောင်းတာနဲ့အမျှ သူတို့မှာ ထင်ရှားတယ်တဲ့။ ဖြစ်တာ၊ ပျက်တာ သိပ်လျင်မြန်အားကြီးတော့ မမီနိုင်တော့ဘူး။ လိုက်မှတ်နေတော့ သိပ်ပင်ပန်းလာတယ်။ ခေါင်းတွေခဲပြီးတော့ ပေါက်ထွက်သွားမလောက် ဒီလိုတောင်ဖြစ်လာပါတယ်။

အဲလိုဖြစ်လာတဲ့အခါ ပြန်လျော့ချလိုက်ရတယ်။ သမထ ဈာန်ကိုပြန်ဝင်စား၊ အေးချမ်းစွာဝင်စားပြီးမှ နောက်တစ်ခါပြန်မှတ်။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၅၅

သမာဓိအားသိပ်ကောင်းတော့ သမာဓိအားကောင်းတာနဲ့အမျှ
ဝိပဿနာဉာဏ်တွေက ဖြစ်တာ၊ ပျက်တာသိပ်ထင်ရှားတော့
မီအောင်လိုက်မှတ်ရတော့ ပင်ပန်းလာတယ်။ မမှတ်နိုင်လောက်
အောင်ဖြစ်လာလို့ရှိရင် သမထဈာန်ကို ပြန်ဝင်စားရပါတယ်တဲ့။

သမထဈာန်ဆိုတာ အေးငြိမ်းသွားတော့ အာရုံတစ်ခု
တည်းမှာပဲ စိတ်ကတည်ငြိမ်။ ကိုယ်လည်းချမ်းသာ၊ စိတ်လည်း
ချမ်းသာဖြစ်အောင် သမထဈာန် ပြန်ပြီးတော့ဝင်စားလိုက်ရတယ်။
ဒါက သမထလိုင်းကလာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ။ တရားနာပရိသတ်များက
ဝိပဿနာသက်သက်က စအားထုတ်တော့ သမာဓိဖြစ်အောင်
ဘယ့်နှယ်အားထုတ်ရပါမလဲ၊ မလိုအပ်ပါဘူးလား ... လိုအပ်ပါ
တယ်ဘုရား။ လိုအပ်တယ်တဲ့။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ညွှန်
ပြတဲ့နည်းဖြင့် ထိုင်မှတ်တဲ့အခါ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်လို့မှတ်
တယ်။ စင်္ကြံလျှောက်တဲ့အခါ ကြွေတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်လို့
မှတ်ကြရတယ်။

အဲဒီမှာ သမာဓိဖြစ်ပုံလေးက ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု
သမာဓိဖြစ်အောင် မှတ်လိုက်တဲ့အခါ ဖောင်းစကနေပြီးတော့ ဖောင်း
ဆုံးတိုင်အောင် စိတ်ကလေး တစ်ခဏလေး တည်သွားတယ်။

၅၆

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပဿာဆရာတော်

ပိန်စကနေ ပိန်ဆုံးတိုင်အောင် စိတ်ကလေး တစ်ခဏလေး
 တည်တည်သွားတာ ယောဂီများ ကိုယ်တိုင်မတွေ့ရပါဘူးလား ...
 ကိုယ်တိုင်တွေ့ရပါတယ်ဘုရား။ ဖောင်းစကဖောင်းဆုံးတိုင်အောင်
 စိတ်ကလေး တစ်ခဏလေး တည်သွားတာကို ခဏိကသမာဓိ။
 တစ်ခဏလေး တည်သွားတဲ့သမာဓိကို ဘာလို့ခေါ် ... ခဏိက
 သမာဓိပါဘုရား။ ပိန်စကနေ ပိန်ဆုံးတိုင်အောင် စိတ်ကလေး
 တစ်ခဏလေး တည်သွားတာကိုလည်း ... ခဏိကသမာဓိပါ
 ဘုရား။

သမာဓိ စဖြစ်လာပြီတဲ့။ ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်
 လို့ မှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ကြွစကကြွဆုံးတိုင်အောင် စိတ်ကလေး
 တစ်ခဏလေး တည်သွားတာ၊ လှမ်းစကလှမ်းဆုံးတိုင်အောင်
 စိတ်ကလေး တစ်ခဏလေး တည်သွားတာ၊ ချစကချဆုံးတိုင်
 အောင် စိတ်ကလေး တစ်ခဏလေး တည်တည်သွားအောင်
 မမှတ်ရပါဘူးလား ... မှတ်ရပါတယ်ဘုရား။

တည်တည်သွားတော့ ဘာသမာဓိခေါ် ... ခဏိက
 သမာဓိပါဘုရား။ ခဏိကသမာဓိဖြစ်တယ်။ ခဏိကသမာဓိ အား
 ကောင်းတာနဲ့အမျှ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ၊ ယထာဘူတဉာဏ်တွေ
 ဖြစ်လာတော့တာပါပဲ။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၅၇

ဒါကြောင့်မို့ ရှေးဦးစွာ သမာဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်ရပါတယ်။ သမာဓိဖြစ်အောင်လည်း ဘယ်နှယ်အားထုတ်ရမလဲ။ သဘောတရားလေးတွေသိမှ သမာဓိဖြစ်တယ်။ သဘောတရားလေးတွေသိအောင် ဘယ်နှယ်များရှုမှတ်ရပါမလဲဆိုတော့ အဲဒါလည်း ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဆောင်ပုဒ်တွေနဲ့ ညွှန်ပြပေးခဲ့ပါတယ်။ ဆောင်ပုဒ်ဆိုကြရအောင်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဖြစ်ခိုက်စူမှ၊ သဘာဝ၊ မုချသိရမည်။

ဖြစ်ခိုက်ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ရှုနိုင်မှ သဘောလေးတွေ သိလာနိုင်တယ်။ သဘောတွေသိမှ သမာဓိကဖြစ်သွားတယ်။ သဘောကိုသိသွားပြီဆို သမာဓိလည်း ဖြစ်သွားတော့တာပါပဲ။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်လို့မှတ်တဲ့အခါမှာ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် ရှေးဦးစွာ မမှတ်ရပါဘူးလား ... မှတ်ရပါတယ်ဘုရား။

လေရူသွင်းလိုက်တာနဲ့အမျှ အဆင့်ဆင့် အဆင့်ဆင့် ဖောင်းတက်သွားတယ်။ အဲဒီအဆင့်ဆင့် အဆင့်ဆင့် သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန်လေးကို တည့်နိုင်သမျှတည့်အောင် မစူးစိုက်ရပါဘူးလား ... စူးစိုက်ရပါတယ်ဘုရား။

၅၈

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပဿာဆရာတော်

သန္တတိပစ္စုပ္ပန်လေးကို တည့်အောင်စူးစိုက်နိုင်ပြီဆိုလို့ ရှိရင် ဖောင်းတယ်လို့မှတ်လိုက်တဲ့အခါမှာ အတွင်းက တောင့်တင်းတွန်းကန်၊ တောင့်တင်းတွန်းကန်တဲ့ သဘောလေးကို သိလာတတ်ပါတယ်။ တောင့်တင်းတွန်းကန်တဲ့ သဘောလေးက ပရမတ်ပဲ။ ဝါယောပရမတ်ပဲ။

ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် ရှုမှတ်နိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မကြာခဏ တောင့်တင်းတွန်းကန်မှုလေးကို သိလာပါတယ်။ တောင့်တင်းတွန်းကန်မှုလေး သိလာတာနဲ့ သမာဓိပိုမဖြစ်သွားပါဘူးလား ... သမာဓိပိုမဖြစ်သွားပါတယ်ဘုရား။

ဖောင်းစကဖောင်းဆုံးတိုင်အောင် စိတ်ကလေး တည်တည်သွားတာ ဘာသမာဓိဖြစ်သလဲ ... ခဏိကသမာဓိပါဘုရား။ တောင့်တင်းတွန်းကန်မှုလေးသိလာတော့ စိတ်ကလေးက ပိုတည်ငြိမ်လာတယ်။ မတည်ငြိမ်ဘူးလား ... တည်ငြိမ်ပါတယ်ဘုရား။

ပိန်တယ်လို့မှတ်လိုက်တဲ့အခါ လေရှူထုတ်လိုက်တာနဲ့ အမျှ အဆင့်ဆင့် အဆင့်ဆင့် ပိန်ကျသွားတာကို ပစ္စုပ္ပန်တည့်နိုင်သမျှတည့်အောင် စူးစိုက်လိုက်တဲ့အခါ ပိန်တဲ့သဘောလေး၊

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၅၉

ရွှေရွှေသွားတဲ့သဘောလေးကို ပိုသိလာတယ်။ ရွှေရွှေကျသွား
တဲ့သဘော၊ လျော့ကျသွားတဲ့သဘောလေးက ပရမတ်ပဲတဲ့။

ဖြစ်ခိုက်ကလေးကိုရှုတော့၊ အဆင့်ဆင့် ပိန်ကျသွားတာ
ကို မိအောင်လိုက်ရှုတော့ သဘောလေးလည်း မသိလာပါဘူး
လား ... သဘောလေးလည်း သိလာပါတယ်ဘုရား။ ရွှေရွှေသွား
တဲ့သဘော၊ လှုပ်လှုပ်သွားတဲ့သဘောလေး သိလာတယ်။ ဖြစ်
ခိုက်ရှုရင်တော့ သဘောကို သိလာတယ်။ သဘောကိုသိလို့ရှိရင်
တော့ သမာဓိကလည်း ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ သဘောသိရင် ...
သမာဓိဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။ သမာဓိလည်းဖြစ်သွားပြီ။

ပိန်စကပိန်ဆုံးတိုင်အောင် စိတ်ကလေး တစ်ခဏလေး
တည်သွားတာကို ဘာသမာဓိ ... ခဏိကသမာဓိပါဘုရား။
ခဏိကသမာဓိ။ သမာဓိဖြစ်သွားပြီဆို ဝိပဿနာဉာဏ်က
ဖြစ်တော့မယ်တဲ့။ ကိုယ်က ဝိပဿနာဉာဏ် တွေဖြစ်အောင်
တစ်ခါတည်း မှတ်နေရတာတော့မဟုတ်ဘူး။ သမာဓိကဖြစ်လာတာနဲ့
ဝိပဿနာဉာဏ်က အလိုလို နောက်က ... ဖြစ်လာပါတယ်ဘုရား။
ဖြစ်လာပါတယ်။

သမာဓိမှ မဖြစ်သေးဘဲနဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် မြန်မြန်ဖြစ်
 ချင်လို့ ဖောင်းတာက ရုပ်တရား၊ မှတ်သိလိုက်တာက နာမ်တရား၊
 ပိန်တာက ရုပ်တရား၊ မှတ်သိလိုက်တာက နာမ်တရားဆိုပြီးတော့
 ခွဲခြားခွဲခြားပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေဖြစ်အောင် ရှုနေတဲ့
 ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် တရားတွေ နှေးမလား၊ မြန်မလား ... နှေးပါမယ်
 ဘုရား။ နှေးသွားလိမ့်မယ်။

ကြံစည်စိတ်ကူးမှုတွေ ကြားထဲမှာဝင်တော့ သမာဓိ
 တောင်မှ ကောင်းကောင်းမဖြစ်တော့ဘူး။ သမာဓိဖြစ်အောင် ရှေး
 ဦးစွာ မှတ်ရမယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတာ တရားနာပရိ
 သတ်များအတွက်တော့ အကျိုးများပါရဲ့လား ... အကျိုးများပါ
 တယ်ဘုရား။

ဘိက္ခုဝေ = သံသရာဘေးလာမည့်ရေးကို မျှော်တွေး
 ထောက်ဆ သိမြင်ကြတဲ့ အို-ချစ်သားချစ်သမီးတို့၊ သမာဓိ =
 စိတ်တည်ငြိမ်မှုသမာဓိကို၊ ဘာဝေထ = ပွားများကြကုန်လော့။

ဘိက္ခုဝေ = သံသရာဘေးလာမည့်ရေးကို မျှော်တွေး
 ထောက်ဆ သိမြင်ကြတဲ့ အို-ချစ်သားချစ်သမီးတို့၊ သမာဟိတော
 = စိတ်တည်ငြိမ်မှုသမာဓိရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယထာဘူတံ =
 ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ = အပြားအားဖြင့်သိ၏။ ဣတိ =

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၆၁

ဤသို့၊ ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဝေါစ = ကရုဏာ
ရှေ့သွား ပညာအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါပေသတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

ရှေးဦးစွာ သမာဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်ပါတဲ့။ သမာဓိ
ဖြစ်သွားပြီဆိုရင် ဝိပဿနာဉာဏ်၊ ယထာဘူတဉာဏ်ဟာ ဖြစ်
လာပါလိမ့်မယ်ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတာ
တရားနာပရိသတ်များ သဘောကျပါရဲ့လား ... သဘောကျပါ
တယ်ဘုရား။ သဘောကျတယ်။

ယထာဘူတဉာဏ် ဖြစ်ပြီးလို့ရှိရင် သူက ဆင့်ကာဆင့်
ကာရှုမှတ်သွားရင် ရှေ့ကို တရားတွေ ထူးထူးခြားခြား တိုးဟက်
သွားနိုင်ပါတယ်။ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား
ကြီး ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း ဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေနဲ့ ထပ်ပြီးဖွင့်ပြ
ပေးပါဦးမယ်။

ဆောင်ပုဒ်။။ ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ၊ သဘာဝ၊ မုချသိရမည်။

ဖြစ်ခိုက်ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် ရှုမှတ်လိုက်တဲ့အခါ တောင့်
တင်းတွန်းကန်မှုလေး သဘောလေးတွေ သိလာမယ်။ ပိန်တယ်

၆၂

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဆရာတော်

လို့ရှုမှတ်လိုက်တဲ့အခါ လှုပ်သွား၊ လျော့သွားတဲ့ သဘောလေးတွေ သိလာမယ်။ ပစ္စုပ္ပန်တည်သွားတဲ့အခါ သိလာတာပါပဲ။ သိပါရဲ့လား ... သိလာပါတယ်ဘုရား။

ဆောင်ပုဒ်။ သဘောသိမှ၊ ဥဒယ၊ ဝယမြင်နိုင်သည်။

သဘောကိုသိသွားပြီးတဲ့အခါ ဥဒယ-က ဖြစ်၊ ဝယ-က ... ပျက်ပါဘုရား။ ဖြစ်ပျက်ကို မြင်နိုင်လိမ့်မယ်တဲ့။ အတုံးလိုက်၊ အခဲလိုက်ကြီး ဖြစ်ပျက်လို့တော့ ရှုလို့မရဘူး။ ဝမ်းဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန် ခြပ်ကြီး ဖြစ်ပြီးတော့ပျက်သွား၊ ဖြစ်ပြီးတော့ပျက်သွား။ ဒီလိုလည်း ရှုလို့ရသလား၊ မရဘူးလား ... ရှုလို့မရပါဘုရား။ ဝမ်းဗိုက်ကြီးက ဖြစ်ပြီးတော့ပျက်သွားပြီး ပြန်မှဖြစ်ပါတော့မလား ... ပြန်မဖြစ်တော့ပါဘုရား။ ဒီဝမ်းဗိုက်ကြီး၊ ပညတ်ကြီးကတော့ ဖြစ်ပျက်သွားပြီးရင်တော့ ပညတ်ကြီးအတိုင်းတော့ ပြန်မဖြစ်တော့ဘူး။

သဘောလေးတွေက ပေါ်ပြီးတာနဲ့ပျောက်၊ ပေါ်ပြီးတာနဲ့ပျောက်။ ဖောင်းတာလေး၊ တောင့်တင်းမှုကလေးတွေက ပေါ်ပြီးတာနဲ့ပျောက်၊ ပေါ်ပြီးတာနဲ့ပျောက်။ ယောဂီဟောင်းများ ကိုယ်တိုင်ပဲသိနေတာပါပဲ။ တောင့်တင်းမှုကလေးက ပေါ်ပြီးတာနဲ့ပျောက်၊ ပေါ်ပြီးတာနဲ့ပျောက်။ ပေါ်တာကဖြစ်၊ ပျောက်ပျောက်သွားတာက ... ပျက်ပါဘုရား။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၆၃

ပိန်တယ်လို့မှတ်လိုက်ရင် လျော့သွား၊ လှုပ်သွားတဲ့ သဘောလေးက ပေါ်ပြီးတာနဲ့ပျောက်၊ ပေါ်ပြီးတာနဲ့ပျောက်သွားတာ၊ အဆင့်ဆင့် ပေါ်ပြီးတော့ ပျောက်ပျောက်သွားတာတွေ။ ပေါ်တာကဖြစ်၊ ပျောက်ပျောက်သွားတာကပျက်ဆိုတာ သဘော သိလာပြီဆိုရင် သူ့ဟာသူပဲ အလိုလိုဆိုတာလိုပဲ သိလာတော့ တာပါပဲ။ သဘောသိမှ၊ ဥဒယ၊ ဝယမြင်နိုင်သည်။ ဥဒယဝယ မြင်သွားလို့ရှိရင် တရားလမ်းကြောင်းပေါ် ရောက်သွားပြီတဲ့။

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
ဧကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ။

ယော = အကြင်သူသည်၊ ဥဒယဗ္ဗယံ = ရုပ်တရား နာမ်တရားနှစ်ပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းသဘောကို၊ အပဿံ - အပဿန္တော = မမြင်မူ၍၊ ဝဿသတံ = အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံး၊ ဇီဝေ = အသက်ရှင်ရာ၏။ တတော = ထိုရုပ်တရား နာမ်တရား တို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းသဘောကို မမြင်မူ၍ အနှစ်တစ်ရာပတ် လုံး အသက်ရှည်သောသူထက်၊ ဥဒယဗ္ဗယံ = ရုပ်တရား နာမ်တရားနှစ်ပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းသဘောကို၊ ပဿတော = မြင်သောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧကောဟံ = တစ်ရက်မျှ၊ ဇီဝိတံ = အသက်ရှင်ရခြင်းသည်၊ သေယျော = မြတ်၏။ ဣတိ = ဤသို့၊

၆၄

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဆရာတော်

ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဝေါစ = ကရုဏာရှေ့သွား
ပညာအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါပေသတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဟာ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ရဲ့
ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းသဘောကို မမြင်ဘူး။ မရူမှတ်လို့ မမြင်ဘူး။
ရူမှတ်တော့လည်း နည်းမှန်လမ်းမှန်မဟုတ်လို့ မမြင်ဘူး။ ရူမှတ်
တော့လည်း အမှတ်တွေပြည့်အောင် မရူမှတ်နိုင်တော့ မမြင်
သေးဘူး။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အနှစ်တစ်ရာ အသက်ရှည်သွားတယ်။
အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အသက်တစ်ရာရှည်တာထက်ကို ရုပ်တရား၊ နာမ်
တရားတို့ရဲ့ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းသဘောကို ရူမှတ်နိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့
တစ်ရက်မျှ အသက်ရှည်ခြင်း၊ တစ်ခဏမျှ အသက်ရှည်ခြင်းက
ပိုပြီးတော့မြတ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော့ ဖြစ်ပျက်
မြင်အောင်လို့ မမှတ်ရပါဘူးလား ... မှတ်ရပါတယ်ဘုရား။ မှတ်
ရမယ်တဲ့။

ဆောင်ပုဒ်။ ဖြစ်ပျက်မမြင်၊ သက်ရာပင်၊
ရှည်လျှင်မမြတ်ပြီ၊
ဖြစ်ပျက်မြင်က၊ တစ်ရက်မျှ၊
မြတ်လှလေတော့သည်။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၆၅

ဖြစ်ပျက်မြင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က တစ်ရက်လောက်ပဲ အသက် ရှည်တာက ပိုမြတ်နေပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ တရား လမ်းကြောင်းပေါ်ရောက်သွားပြီ။ သူ့ဆက်လက်ပြီးတော့မှတ်သွား ရင် သူ့ရဲ့ပါရမီအားလျော်စွာ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရား၊ နိဗ္ဗာန် တရားတွေရတဲ့အထိ ရောက်သွားနိုင်တဲ့အတွက်ကြောင့် မမြတ် ပါဘူးလား ... မြတ်ပါတယ်ဘုရား။ မြတ်သွားပြီ။

ဖြစ်ပျက်မြင်အောင်လို့ ခုတရားနာပရိသတ်များ ကြိုးစား ပြီးတော့ ရှုမှတ်နေကြရတယ်။ ဒါပေမဲ့လို့ ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်ခါစမှာ ရှုမှတ်လို့ အလယ်ပိုင်းရောက်လာတဲ့အခါ အဆင့် ဆင့် ဉာဏ်စဉ်တွေ မြင့်မြင့်လာတဲ့အခါ ဝိပဿနာရှုတဲ့ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အခက်အခဲလေးတွေ မကြုံလာတတ်ပါဘူးလား ... ကြုံလာတတ်ပါတယ်ဘုရား။ အဲဒါလေးတွေလည်း ကိုယ်တွေ့ရ မယ့် အခက်အခဲလေးတွေသိထားရင် ပိုပြီးတော့ တရားတွေ တိုးတက်သွားနိုင်ပါတယ်။

အချိန်ကာလအားလျော်စွာ ဝိပဿနာတရားရှုမှတ်တဲ့ အခါမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေက တစ်ခါတလေ နိမ့်လိုက်မြင့် လိုက်၊ နိမ့်လိုက်မြင့်လိုက်နဲ့ ငှက်ပျံနေသလိုပဲတဲ့။ နိမ့်သွားတဲ့ အခါ ဘယ်လိုရှုမှတ်ရမယ်၊ မြင့်သွားတဲ့အခါ ဘယ်လိုရှုမှတ်ရမယ်

စသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတာတွေလည်းရှိ၊ အဋ္ဌကထာ ဆရာတွေ ဖွင့်ပြတာလည်းရှိ။ အဲဒါလေးတွေလည်း အတိုချုပ် အချိန်ရသမျှ ထည့်ပြီးဟောကြားပေးပါဦးမယ်။

ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်ခါစမှာတော့ များသောအားဖြင့် ယောဂီက တရားကလည်း သိပ်လိုချင်နေတော့ ဝီရိယတွေက သိပ်လွန်ကဲနေတော့ စိတ်တွေက ပျံ့လွင့်နေတတ်တယ်တဲ့။ ရက်ကလေးကလည်း နည်းနည်းလေး။ နှစ်ပတ်ထဲရတယ်ဘုရား၊ တစ်ပတ်ပဲရတယ်ဘုရား။ ကြိုးစားပြီးအားထုတ်တော့ ဝီရိယတွေက အဲဒီအခါကျတော့ မလွန်ကဲနေတတ်ပါဘူးလား ... လွန်ကဲနေတတ်ပါတယ်ဘုရား။

တချို့တချို့သောယောဂီများ ကြည့်လိုက်ရင် တော်တော်ကို သိသာတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေ ရင့်ကျက်တဲ့ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေဆိုသိတယ်။ ထိုင်နေတာကိုကြည့်လိုက်တော့ အိုယောဂီက ဝီရိယတွေ သိပ်လွန်ကဲနေပြီ။ ခေါင်းကိုလည်း မတ်သထက်မတ်ထားတယ်၊ ခါးကိုလည်း မတ်သထက်မတ်ထားတယ်၊ လက်ခြေတွေလည်း တင်းသည်ထက်တင်းလာအောင် တစ်ခါတည်း တင်းထားလိုက်တယ်တဲ့။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၆၇

တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့ရအောင်လို့ အားစိုက်ထားတာ။
ဘာတွေလွန်ကဲနေတာလဲ ... ဝီရိယတွေ လွန်ကဲနေပါတယ်
ဘုရား။ ဝီရိယလွန်ကဲရင် စိတ်က ငြိမ်လား၊ မငြိမ်ဘူးလား ...
မငြိမ်ပါဘုရား။ စိတ်တွေ ပျံ့လွင့်နေတယ်တဲ့။

ဆောင်ပုဒ်။ ဝီရိယလွန်ကဲ၊ သမာဓိနည်း၊
ပျံ့ကျဲနေတတ်သည်။

ကာယိကဝီရိယကလည်း လွန်ကဲ၊ စေတသိကဝီရိယက
လည်း လွန်ကဲနေတော့ စိတ်တွေက ပျံ့လွင့်နေတယ်၊ ပျံ့ကျဲနေ
တယ်။ ပျံ့လွင့်နေတယ်တဲ့။ အဲဒီလို ပျံ့ကျဲနေလို့ရှိရင် ဘယ်လို
များ မှတ်ရမလဲဆိုတော့ အဋ္ဌကထာဆရာတွေက -

ဥဒ္ဓစ္စသမယေ = စိတ်တွေပျံ့လွင့်သောအခါ၌၊ စိတ္တံ =
စိတ်ကို၊ သမာဓိနာ = သမာဓိဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟိတဗ္ဗံ = နှိပ်အပ်၏။
ဣတိ = ဤသို့၊ အဋ္ဌကထာစရိယော = အဋ္ဌကထာဆရာသည်၊
သံဝဇ္ဇေတိ = ကောင်းစွာမသွေ ဖွင့်ပြတော်မူခဲ့ပါပေသတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

စိတ်တွေပျံ့လွင့်၍ ဥဒ္ဓစ္စတွေဖြစ်နေတဲ့အခါ အဲဒီစိတ်ကို တဲ့ သမာဓိဖြင့် နှိပ်ပေးရမယ်၊ နှိမ်ချပေးရမယ်တဲ့။ သမာဓိနာ = သမာဓိဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟိတဗ္ဗံ = နှိမ်ချအပ်၏။ သမာဓိနဲ့ နှိမ်ချပေးရမယ်တဲ့။

ပါဠိအဋ္ဌကထာအတိုင်း ဖွင့်ပြတာပါပဲ။ သမာဓိဖြင့် စိတ်ကို နှိမ်ချရမယ်ဆိုတာ တကယ်စင်စစ်တော့ သမာဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်ဆိုတာနဲ့ တူသလား၊ ထူးပါသလား ... တူတူပါပဲဘုရား။ အတူတူပဲ။ သမာဓိဖြစ်သွားလို့ရှိရင် စိတ်ကို နှိမ်ချပြီးသားဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီတော့ သမာဓိဖြစ်အောင် ဘယ်နည်းနည်းများ အားထုတ်ရပါမလဲ။ မလိုအပ်ပါဘူးလား ... လိုအပ်ပါတယ်ဘုရား။ သမာဓိဖြင့် စိတ်ကို နှိမ်ချရမယ်ဆိုတာ သမာဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်ဆိုတဲ့ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ဖြစ်တယ်။

သမာဓိဖြစ်အောင် ဘယ်နည်းနည်းများ အားထုတ်ရပါမလဲ။ ဘာသာခြား၊ နိုင်ငံခြားသားများက မမေးဘူးလို့ ပြောမှပြောနိုင်ပါ့မလား ... မပြောနိုင်ပါဘုရား။ မေးချင်မေးမှာပဲတဲ့။ သမာဓိဖြစ်အောင်တော့ အဆင့်ဆင့်ပဲ။ စိတ်က အလွန်ပျံ့လွင့်နေလို့ရှိရင် အဆင့်ဆင့်ကို နှိမ်ချရပါတယ်။ သမာဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်ရပါတယ်။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၆၉

ရှေးဦးစွာတော့ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် ရှုမှတ်ရမယ်။ စိတ်ကို နှိမ်ချဖို့ သမာဓိဖြစ်အောင် ဘယ်လိုမှတ်ရမလဲ၊ ပစ္စုပ္ပန်တည့် အောင် ရှုမှတ်ရပါမယ်။ ယောဂီဟာ တရားတွေက သိပ်လိုချင် တော့ စိတ်တွေ ပျံ့လွင့်နေတယ်။ အတိတ်ကိုလည်းပြေးသွား လိုက်၊ အနာဂတ်ကိုလည်းပြေးသွားလိုက်။ အဲဒီလိုဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်နေတဲ့စိတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် စူးစိုက်ပေး။ ပေါ်ရာ ပေါ်ရာအာရုံလေးမှာ ပေါ်ခိုက်ပေါ်ခိုက်လေးမှာ ပစ္စုပ္ပန်တည့် အောင် ရှုမှတ်ပေးလို့ရှိရင် သမာဓိဖြစ်သွားတတ်ပါတယ်။

တစ်နံပါတ်က ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင်ရှု၊ ရှုမှတ်ပေး။ ပစ္စုပ္ပန် တည့်အောင်လည်း ရှုမှတ်လို့မရဘူးဘုရား။ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဆို တော့ အဲဒီပျံ့လွင့်နေတဲ့စိတ်ကိုပဲပြန်မှတ်။ ပျံ့လွင့်တယ်၊ ပျံ့လွင့် တယ်လို့ ပြန်မှတ်လို့ရှိရင် ဉာဏ်ထက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မိသွားရင် အဲဒီ ပျံ့လွင့်တဲ့စိတ်ကလေးက မှတ်လိုက်တာနဲ့ပျောက်သွား၊ မှတ်လိုက် တာနဲ့ပျောက်သွားတာ စိတ္တာနုပဿနာ။ သမာဓိဖြစ်ကြောင်းပဲ။

ဉာဏ်ထက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပညာပါရမီဓာတ်ခံ အမောဟ ဓာတ်ခံပါလာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အဲဒီစိတ်ကိုပြန်မှတ်တာ ပိုပြီးတော့ တချို့က မှတ်လို့ရလွယ်တယ်။ ပျံ့လွင့်နေတဲ့စိတ်ကို ပျံ့လွင့်တယ်၊ ပျံ့လွင့်တယ်လို့ မမှတ်ရပါဘူးလား ... မှတ်ရပါတယ်ဘုရား။

၇၀

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပသာဆရာတော်

မိသွားလို့ရှိရင် မပျံ့လွင့်တော့ဘူး။ သမာဓိဖြစ်သွားပြီ။ စိတ်ပျံ့လွင့်တာလည်း မှတ်လို့မရဘူးဘုရား။ လျှောက်ပြန်ပြီတဲ့။ ယောဂီကို ဘယ်နှယ်လုပ်ပြောပေးရဦးမလဲ။ ယောဂီဟောင်းတွေက ပြောပေးရတော့မယ်။

ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင်လည်း မှတ်လို့မရဘူးဘုရား။ ပျံ့လွင့်တဲ့စိတ်ကိုလည်း မိအောင် မမှတ်နိုင်ဘူးဘုရား။ ဘယ်လိုများ မှတ်ရပါဦးမလဲ။ သင့်စိတ်ကို လျှော့ချလိုက်တော့၊ မပြောရပါဘူးလား ... ပြောရပါမယ်ဘုရား။ တရားဆိုတာ ကိုယ်ရချင်တိုင်း ရတာမဟုတ်ဘူး။ သူ့သဘောအတိုင်းပဲ။ သင့်စိတ်ကို သင်လျှော့ချ။ သူ့သဘောအတိုင်း သူရချင်တဲ့အခါရမှာပဲ။ မှတ်ဖို့ကတော့ မိမိတာဝန်ပဲလို့ စိတ်ကိုများများလျှော့ချလိုက်ပါ။

စိတ်ကိုလျှော့ချလိုက်တာနဲ့ စေတသိကဝီရိယလည်း လျော့သွား။ ကာယိကဝီရိယလည်း လျော့သွားရင်တော့၊ ပုံမှန်များ ဖြစ်သွားရင်တော့ မှတ်လို့ ပြန်မကောင်းသွားတတ်ပါဘူးလား ... မှတ်လို့ ပြန်ကောင်းသွားတတ်ပါတယ်ဘုရား။ ကောင်းသွားတတ်တယ်။ အဲဒါ သမာဓိဖြင့် စိတ်ကိုနှိမ်ချခြင်းပါပဲ။

နှိမ်ချခြင်း ဘယ်နှမျိုး ခုဟောကြားလိုက်ပါလဲ ... သုံးမျိုးပါဘုရား။ ရှေးဦးစွာ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင်ရှုမှတ်ပါ။ ပစ္စုပ္ပန်လည်း

တည့်အောင် ရှုမှတ်လို့မရဘူးဆိုလို့ရှိရင် ပျံ့လွင့်နေတဲ့စိတ်ကို ပြန်မှတ်ပါ။ ပျံ့လွင့်နေတဲ့စိတ်ကိုလည်း မှတ်လို့မရဘူးဘုရားဆိုလို့ ရှိရင် သင့်စိတ်ကိုလျော့ချလိုက်။ တရားရတယ်ဆိုတာ တရား သဘောအတိုင်းပဲ၊ ကိုယ်ရချင်တိုင်း ရတာမဟုတ်ဘူး။ စိတ်ကို များများလျော့ချလိုက်လို့ရှိရင် ပစ္စုပ္ပန် ပြန်တည့်သွားတတ်ပါတယ်တဲ့။

အစပိုင်းမှာ အဲဒီလို စိတ်တွေပျံ့လွင့်နေလို့ရှိရင် သမာဓိ ဖြစ်အောင် ရှေးဦးစွာ အားထုတ်ပါ။ သမာဓိနာ = သမာဓိဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟိတဗ္ဗံ = နိမ်ချအပ်၏။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်လို့ အလယ်ပိုင်းလောက် ရောက်လာတဲ့အခါ၊ သမ္မသနဉာဏ်သို့ ရောက်လာတဲ့အခါ စိတ် ကလည်း ထိုင်းမှိုင်းလေးလံ၊ ဝေဒနာတွေကများ၊ အိပ်ငိုက်ချင် သလို အိပ်ငိုက်ငိုက်လာတယ်။ အိပ်ငိုက်တာကပဲ များနေတတ် တယ်။ မှတ်လို့ကမကောင်းဘူး။ ထိုင်းထိုင်းမှိုင်းမှိုင်းကြီးပဲ လေးလံ နေတယ်၊ အိပ်ပဲငိုက်ချင်နေတယ်ဆိုလို့ရှိရင်လည်း ဘယ်လို လုပ်ရမလဲဆိုတော့ အဋ္ဌကထာဆရာတွေပဲ ဖွင့်ပြပါတယ်။ လေးလံထိုင်းမှိုင်း ပျင်းရိငြီးငွေ့မှုတွေ ဖြစ်လာလို့ရှိရင် -

ကောသဇ္ဇကာလေ = ပျင်းရိခြင်းကို ကျရောက်သော အခါ၌၊ ဝိရိယေန = ဝီရိယဖြင့်၊ ပဂ္ဂဟိတဗ္ဗံ = ချီးမြှောက်အပ်၏။ ဣတိ = ဤသို့၊ အဋ္ဌကထာစရိယော = အဋ္ဌကထာဆရာသည်၊ သံဝဇ္ဇေတိ = ကောင်းစွာမသွေ ဖွင့်ပြတော်မူခဲ့ပါပေသတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

ဝေဒနာတွေကလည်းများ၊ စိတ်ကလည်း လေးလံထိုင်းမိုင်း၊ ပျင်းရိငြီးငွေ့မှုတွေ ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ခါ မဖြစ်တတ်ပါဘူးလား ... ဖြစ်တတ်ပါတယ်ဘုရား။ ဉာဏ်စဉ်အား လျော်စွာဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်လာလို့ရှိရင်တော့ ဝီရိယဖြင့် ချီးမြှောက်ပေးရမယ်။

ဝီရိယဖြစ်အောင် ဝီရိယကို တိုးပေးရမယ်ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ် ပါပဲတဲ့။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ် နှစ်ချက်တည်းမှတ်လို့ ပျင်းနေသေးတယ်၊ ငြီးငွေ့နေတယ်၊ အိပ်ငိုက်နေတယ်ဆိုလို့ရှိရင် အမှတ်တွေ ထပ်တိုးပေးရမယ်တဲ့။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်လို့ လေးချက်လောက် တိုးပြီးတော့မှတ်ပါတဲ့။ အမှတ်တိုးတာ ဝီရိယဖြင့် စိတ်ကိုချီးမြှောက်တာပါပဲ။ အမှတ်တိုးတာ ... ဝီရိယဖြင့် စိတ်ကိုချီးမြှောက်တာပါဘုရား။ စိတ်ကိုချီးမြှောက်တာပဲတဲ့။

ဒုတိယကာလသုတ္တံ တရားတော်

၇၃

ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်လို့ နှစ်ချက်မှတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် အိပ်
ငိုက်တာတွေ၊ လေးလံတာတွေ၊ ထိုင်းမှိုင်းတာတွေ၊ ပျင်းရိတာတွေ
ဖြစ်နေလို့ရှိရင် ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်လို့
လေးချက်မှတ်ကြည့်ပါ။

လေးချက်မှတ်တာတောင်မှ ငိုက်မျဉ်းမှုက၊ ပျင်းရိမှုတွေ
က မပျောက်ဘူးဆိုလို့ရှိရင်တော့ ထိတာငါးချက်တိုးပြီးတော့မှတ်
ရမယ်။

ထိငါးချက်တိုးပြီးတော့ မှတ်ရမယ်။ ဖောင်းတယ်၊
ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊ ဘယ်ခြေထောက်ကထိတယ်။

ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊ ဘယ်
ဘက်တင်ပါးကထိတယ်။

ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊ ညာဘက်
ခြေထောက်ကထိတယ်။

ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊ ညာဘက်
တင်ပါးကထိတယ်။

ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊ လက်က
ထိတယ်။

ဘယ်နှချက် ... ငါးချက်ပါဘုရား။ ငါးချက်ဖြန့်ပြီးတော့ မှတ်ကြည့်ပါတဲ့။ ငါးချက်ဖြန့်လို့ရသွားရင်တော့ အဲဒီပျင်းရိမျှ၊ ငိုက် မျဉ်းမှုကလေးတွေက တဖြည်းဖြည်း ပျောက်ကင်းသွားတတ် ပါတယ်။

ငါးချက်မှတ်တာတောင်မှမရဘူး၊ ငိုက်နေတာပဲဆိုရင် တော့တဲ့ စင်္ကြံထလျှောက်ပေးရမယ်။ တချို့ကလည်း စင်္ကြံမှာ လည်း ငိုက်နေတယ်ဘုရားတဲ့။ ဩဌ-ခက်ပြီ၊ ဖြေးဖြေးမလျှောက် နဲ့တော့၊ သုံးချက်မလျှောက်နဲ့တော့၊ တစ်ချက်ပဲလျှောက်တော့။ ဘယ်လှမ်းတယ်၊ ညာလှမ်းတယ်နဲ့ပဲလျှောက်တော့။ အဲဒီလောက် ငိုက်နေရင်တော့လည်း အဲဒီလိုလည်း လျှောက်လို့မရတော့ဘူး ဆိုတော့လည်း ဘယ်နှယ်လုပ်ရမလဲ၊ အိပ်ရာပဲ ပြန်အိပ်လိုက် တော့လို့ ဆိုရတော့မှာပဲ။ အဲဒီလောက်လျှောက်ရင်ပျောက်တယ်။ မြန်မြန်သွက်သွက်ကလေး လျှောက်သွားရင် ပျောက်သွားတတ် ပါတယ်တဲ့။

ဝီရိယဖြင့် စိတ်ကို ချိုးမြှောက်ပေးရမယ်။ ပျင်းရိလာတဲ့ အခါ၊ ငြီးငွေ့လာတဲ့အခါ ဝီရိယဖြင့် စိတ်ကို ချိုးမြှောက်ပေးရမယ် ဆိုတာ အမှတ်တွေ တိုးတိုးပြီးမှတ်ပေးရမယ်လို့ ဆိုလိုရင်းပါပဲတဲ့။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၇၅

ဆင့်ကာဆင့်ကာမှတ်လို့ သမာဓိဉာဏ်တွေ တစ်ဆင့်
ရင့်ကျက် အားရှိထက်သန်လာတဲ့အခါ ဉာဏ်စဉ်က အဆင့်ဆင့်
မြင့်သွားတဲ့အခါ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှာတော့ လေးလံထိုင်းမှိုင်းမှု
တွေဟာ၊ ပျင်းရိမှုတွေဟာ အလိုလို သူ့ဟာသူပဲ ကင်းပျောက်
သွားကြပါတယ်။

များသောအားဖြင့် လေးလံထိုင်းမှိုင်းမှု၊ ပျင်းရိမှု၊ ငြီးငွေ့
မှုတွေဟာ အစပိုင်းမှာ သမ္မသနဉာဏ် သုံးနံပါတ်ဉာဏ်မှာ ဖြစ်
တာများကြပါတယ်။ အဲဒီလိုမှတ်လိုက်လို့ သုံးနံပါတ်ဉာဏ်က
ကျော်လွန်သွားပြီဆို ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ ရောက်သွားပါတယ်။

ဥဒယဗ္ဗယဆိုတာ ဥဒယဗ္ဗယ ဥဒယ-က ဖြစ်၊ ဝယ-က
... ပျက်ပါဘုရား။ ဖြစ်ပျက်ကိုသိတဲ့ဉာဏ်ပဲတဲ့။ အစပိုင်းမှာတော့
ဖြစ်ပျက်ကို မသိရသေးဘူး။ ချမ်းသာတာတွေပဲ တွေ့ရတာများ
ပါတယ်။

ကာယလဟုတာ၊ စိတ္တလဟုတာ = ကိုယ်ကလည်း
ပေါ့ပါး၊ စိတ်ကလည်းပေါ့ပါး။ ကာယမုဒုတာ၊ စိတ္တမုဒုတာ =
ကိုယ်ကလည်းနူးညံ့၊ စိတ်ကလည်းနူးညံ့။ ကိုယ်စိတ်တွေ နူးညံ့
သွားတယ်။ ရင့်ကျက်တဲ့ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေတော့ ယောဂီကို

၇၆

သဒ္ဓမ္မရံသီရိပိသာဆရာတော်

ကြည့်လိုက်တာနဲ့ သိသွားတယ်။ ဪ-သူကတော့ ဉာဏ်တွေ
တက်သွားပြီ။

ကာယုဇကတာ၊ စိတ္တုဇကတာ = ကိုယ်ကလည်း
ဖြောင့်မတ်၊ စိတ်ကလည်းဖြောင့်မတ်။ ကိုယ်ကလည်းနူးညံ့၊ စိတ်
ကလည်းနူးညံ့။ တရားလာလျှောက်တဲ့အခါ ယောဂီက သမ္မသန
ဉာဏ်ကလျှောက်တာနဲ့ လေသံချင်းက သိပ်မတူတော့ဘူး။

သမ္မသနဉာဏ်တုန်းက စိတ်ဆိုးနေတဲ့အမှုအရာလည်း
နည်းနည်းပါနေတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက သတိထားရင်လည်း
သိတယ်။ မေးနိုင်မှပဲ သူကဖြေချင်တယ်။ သူတရားမကောင်းတာ
တွေလည်း သိပ်မပြောချင်ဘူး။

ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကလည်း ချီးမြှောက်ပြီးတော့ ပြောပေးရ
တယ်။ “ယောဂီက တရားဆိုးနေတာ ယောဂီအတွက်သာ
မကောင်းတာပါ။ ဉာဏ်စဉ်အရတော့ ကောင်းပါတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်း
ဆရာအမြင်နဲ့လည်း ကောင်းပါတယ်။ ဆိုးတာက ဆိုးတဲ့ဉာဏ်မှာ
ဆိုးတဲ့အတိုင်းဖြစ်နေတာ ထင်ရှားနေတာ ကောင်းတယ်လို့ပဲ ဆိုရ
ပါတယ်”။ မပြောပေးရပါဘူးလား ... ပြောပေးရပါတယ်ဘုရား။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၇၇

သူက စိတ်တွေတောင်တိုလာသေးတယ်။ “အရှင်ဘုရားကသာ ကောင်းတယ်ပြောနေတာ၊ တပည့်တော်ကတော့ သေတော့မယ်”တဲ့။ ပြန်ပြောတယ်။ မသေနိုင်ဘူး၊ မသေနိုင်ဘူး။ သေနိုင်လား ... မသေနိုင်ပါဘုရား။ အားပေးစကားပြောတာကိုပဲ သူက သူ့ကိုမြှောက်ပြောနေတယ်ထင်ပြီးတော့ သူက ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကို ချေပတယ်။

“တပည့်တော် အိမ်မှာနေတုန်းက ဒီလောက် စိတ်တွေ မဆိုးပါဘူးဘုရား၊ အရှင်ဘုရားတို့ရိပ်သာရောက်မှ တပည့်တော်ရဲ့ စိတ်တွေ ဆိုးကုန်ပြီဘုရား”တဲ့။ ဒီလိုလည်း လျှောက်တဲ့ယောဂီတွေရှိတယ်တဲ့။ ဟုတ်သလား ... မဟုတ်ပါဘုရား။

နဂိုကတည်းက စိတ်ဆိုးစိတ်ညံ့တွေကို အခြားအာရုံတွေက ဖုံးလွှမ်းထားလို့ ခုဝိပဿနာတရားအားထုတ်တော့ အကြမ်းစားတွေက ပျောက်သွားတော့ သူ့စိတ် နဂိုမူလစိတ်ကြမ်းကြီးမပေါ်လာပါဘူးလား ... ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား။ ရိပ်သာရောက်မှ သူ့စိတ်တွေ ဆိုးကုန်ပြီတဲ့။ ဒါလည်း ဗဟုသုတမရှိရပါဘူးလား ... ရှိရပါတယ်ဘုရား။

မဟုတ်ပါဘူး။ ယောဂီစိတ်က ဒီမှာတရားနဲ့ဟွေ့လိုက်လို့ ပိုပြီးတော့ ဆိုးလာတာပါ။ တရားကောင်းတာပဲလို့ မဖြေပေးရပါ

၇၈

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဆရာတော်

ဘူးလား ... ဖြေပေးရပါတယ်ဘုရား။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ ရောက်လာတော့ အဲဒါတွေ အကုန်ပျောက်။

ကာယမုဒတာ၊ စိတ္တမုဒတာ = ကိုယ်ကလည်းနူးညံ့၊ စိတ်ကလည်းနူးညံ့။ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့၊ နူးနူးညံ့ညံ့လျှောက်သွား။ ကာယုဇကတာ၊ စိတ္တုဇကတာ = ကိုယ်ကလည်းဖြောင့်မတ်၊ စိတ်ကလည်းဖြောင့်မတ်။ အကုန်လုံး မှန်တဲ့အတိုင်းကြီးပဲ လျှောက်ထားတယ်။ တချို့ကတော့ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါက အကြောင်းအရာလေးတွေတောင် ထည့်ပြီးလျှောက်နေသေးတယ်။ ဪ-ပြည့်စုံပါပြီ၊ ပြည့်စုံပါပြီ။ မပြောရပါဘူးလား ... ပြောရပါတယ်ဘုရား။

ကိုယ်စိတ်တွေက သိပ်ဖြောင့်မတ်တော့ ပြောစရာတွေကသိပ်များတော့ ငယ်ရွယ်စဉ်က အတွေ့အကြုံလေးတွေပါ ထည့်ပြီးလျှောက်နေတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့ဆိုင်တာပဲ လျှောက်ရမယ်ပေါ့။

ကာယကမ္မညတာ၊ စိတ္တကမ္မညတာ = ကိုယ်ကလည်းခွံကျန်း၊ စိတ်ကလည်းခွံကျန်း။ အောက်အောက်ဉာဏ်တွေမှာ တစ်နာရီမှာ တစ်ခါနှစ်ခါ ပြင်ပြီးတော့ ထိုင်နေရတဲ့ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ ရောက်လာတဲ့အခါ တစ်ခါမှ မပြင်ရတော့ဘူး။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၇၉

နှစ်နာရီ၊ သုံးနာရီ စသည်ဖြင့် ဆက်လက်ပြီးတော့ ထိုင်နိုင်သွားတယ်။

အောက်အောက်ဉာဏ်တွေမှာတည်းက တစ်ခါမှ မပြင်ရတဲ့ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်လာတဲ့အခါ နှစ်နာရီ၊ သုံးနာရီ၊ လေးနာရီ၊ ငါးနာရီထိတောင် ဆက်ပြီးတော့ ထိုင်လို့ရသွားကြတယ်။

ကာယပါဂုဉတော၊ စိတ္တပါဂုဉတော = ကိုယ်ကလည်း လေ့လာပြီးသား၊ စိတ်ကလည်းလေ့လာပြီးသား။ မှတ်စရာအာရုံနဲ့ မှတ်သိစိတ်နဲ့ အလိုလိုမှတ်နေရသကဲ့သို့ “တပည့်တော် ထိုင်ပြီး ကြည့်နေရသလိုပါပဲဘုရား”။ မကြာခဏ ယောဂီဟောင်းများ၊ ယောဂီများ လျှောက်ထားတယ်။

ကာယပဿန္တိ၊ စိတ္တပဿန္တိ = ကိုယ်ကလည်းငြိမ်းအေး၊ စိတ်ကလည်းငြိမ်းအေး။ “လူ့ဘဝမှာ တစ်ခါမှ အခုလောက် ကိုယ်စိတ်တွေ မငြိမ်းအေးခဲ့ပါဘူးဘုရား”တဲ့၊ လျှောက်ထားဖူးပါတယ်။

ကာယိကသုခ၊ စေတသိကသုခ = ကိုယ်ကလည်း ချမ်းသာ၊ စိတ်ကလည်းချမ်းသာ။ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာနဲ့

ပျော်မွေ့နေရတာ လူသာမန်မဆိုထားနဲ့ နတ်သာမန်တောင်
မပျော်မွေ့နိုင်ဘူးလို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတဲ့အတိုင်း
အမှတ်ကောင်းတဲ့ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် ကိုယ်တိုင်ပျော်မွေ့နေရတယ်။

သုညာဂါရံ ပဝိဋ္ဌဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
အမာနုသီ ရတိ ဟောတိ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော။

သုညာဂါရံ = ဆိတ်ငြိမ်ရာကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့၊
ပဝိဋ္ဌဿ = ဝင်လျက်၊ သန္တစိတ္တဿ = ငြိမ်သက်သောစိတ်ရှိ
သည်ဖြစ်၍၊ သမ္မာ = ကောင်းစွာ၊ ဓမ္မံ = ရုပ်တရား နာမ်တရား
တို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း သဘောကို၊ ဝိပဿတော = ဝိပဿနာ
ရှုသော၊ ဘိက္ခုနော = ဘေးကိုရှုတတ်ယောဂီမြတ်အား၊ အမာ
နုသီ = လူသာမန် နတ်သာမန်တို့ မခံစား မတွေ့သိနိုင်သော၊
ရတိ = ဝိပဿနာပီတိသုခတို့ဖြင့် ပျော်မွေ့ခြင်းသည်၊ ဟောတိ
= ဖြစ်၏။ ဣတိ = ဤသို့၊ ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားသည်၊
အဝေါစ = ကရုဏာရှေ့သွား ပညာအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူ
ခဲ့ပါပေသတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ ရောက်နေတဲ့ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် ဆိတ်
ငြိမ်ရာကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးတော့ ရုပ်တရား၊ နာမ်

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၈၁

တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း သဘောကို ရှုမှတ်ပြီးတော့နေ လိုက်တာ လူသာမန်မဆိုထားနဲ့ ဝိပဿနာပီတိသုခတို့ဖြင့် ချမ်း သာနေလိုက်တာ၊ ပျော်မွေ့နေရတာ လူသာမန်မဆိုထားနဲ့ နတ် သာမန်တွေတောင်မှ မပျော်မွေ့ မချမ်းသာနိုင်တဲ့ ပျော်မွေ့ခြင်းကို ရရှိနေတယ်တဲ့။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အနုပိုင်းမှာဖြစ်တယ်။

အဲဒါတွေနဲ့ပဲ ပျော်မွေ့နေလို့ရှိရင် တရားတွေ ရှေ့ကို မတက်နိုင်ဘဲနဲ့ ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ အာရုံနိမိတ်တွေကလည်း သိပ်ထင်ရှား။ ကျောင်း ဘုရား စေတီတွေ၊ နတ်သမီး နတ်သား တွေ၊ ရေကန်တွေ၊ ဥယျာဉ်တွေ၊ ဗိမာန်တွေ မြင်နေရတယ်တဲ့။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အနုပိုင်းမှာ အဲဒီလို မြင်နေရတာကို သိပ် သာယာနေလို့ရှိရင် တရားတွေ ရှေ့ကို တက်မလား၊ မတက်ဘူး လား ... မတက်ပါဘုရား။ မတက်ဘူး။

တချို့တချို့ ဗဟုသုတမရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလည်း အဲဒီလို တွေ့နေရတာတွေကိုပဲ သူတရားရထားပြီ၊ တစ်ခါတလေလည်း ကောင်းကင်ရောက်နေသလို၊ တိမ်တိုက်ထဲမှာ ရောက်ပြီးသွားနေ ရသလို။ “တပည့်တော် တရားတွေ ရထားပြီ” ဟု ထင်သွားတတ် တယ်တဲ့။ ထင်သွားတတ်ရင်တော့ တရားတွေ ရှေ့တက်မှတက် နိုင်ပါတော့မလား ... မတက်နိုင်တော့ပါဘုရား။

၈၂

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပသာဆရာတော်

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ရှုမှတ်ကောင်းဆဲ၊ သာယာစွဲ၊
အလဲရပ်နေသည်။

ယောဂီများတော့ မကြာခဏ နာကြားလို့ သိနေတယ်။
ရှုမှတ်လို့ကောင်းလာတဲ့အခါ သာယာစွဲလမ်းတဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်လာ
လို့ရှိရင် အဲဒီသာယာစွဲလမ်းတဲ့စိတ်တွေကို ဖြတ်ပြီးတော့ ရှေ့ကို
တိုးတက်အောင် ပေါ်ရာပေါ်ရာတွေမှတ်ရမယ်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ သာယာပယ်ဖြတ်၊ ပေါ်တိုင်းမှတ်၊
မရပ်တိုးတက်သည်။

သာယာမှုတွေကို လုံးဝနုလုံးမသွင်းနဲ့၊ ပေါ်ရာပေါ်ရာအာ
ရုံလေးတွေကို ပေါ်ခိုက်ပေါ်ခိုက်လေးမှာ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင်
ရှုမှတ်လိုက်တဲ့အခါ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အရင့်ပိုင်းသို့ ရောက်သွား
ပါတယ်။ ရောက်သွားတဲ့အခါ ဖောင်းတယ်လို့မှတ်လိုက်ရင် ဖောင်း
စနဲ့ဖောင်းဆုံး သိပ်ထင်ရှားလာတတ်ပါတယ်။ ဆင့်ကာဆင့်ကာ
မှတ်လို့ သမာဓိဉာဏ်တွေ တစ်ဆင့်ရင့်ကျက် အားရှိထက်သန်
လာတဲ့အခါ ဖောင်းတယ်လို့မှတ်လိုက်ရင် ဖောင်းတဲ့ထဲမှာပဲ
အဆင့်ဆင့် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပြီးတော့ပျက်သွားတာ။

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၈၃

ပိန်တယ်လို့မှတ်လိုက်ရင်လည်း ပိန်တဲ့ထဲမှာပဲ အဆင့်ဆင့် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပြီးတော့ပျက်သွားတာ မြင်ကြပါတယ်။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟောင်းများတော့ မြင်ကြပါတယ်။ နည်းမှန်လမ်းမှန် အားထုတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မမြင်ကြပါဘူးလား ... မြင်ကြပါတယ် ဘုရား။ မြင်ကြတယ်။

ဖြစ်ပျက်ကို မြင်သွားပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ ဆင့်ကာဆင့်ကာ ရှုမှတ်တော့ ဘင်္ဂဉာဏ်၊ အပျက်ကိုမြင်တဲ့ဉာဏ်သို့ ရောက်သွားပါတယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်တိုင်အောင် ဘာဉာဏ်လို့ခေါ် ... ယထာဘူတဉာဏ်လို့ ခေါ်ပါတယ်ဘုရား။ ယထာဘူတဉာဏ်၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိတဲ့ဉာဏ်ပဲတဲ့။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်တိုင်အောင် ယထာဘူတဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်က ဆင့်ကာဆင့်ကာ ရှုမှတ်လို့ရှိရင် ဘင်္ဂဉာဏ်သို့ ရောက်သွားတော့ အပျက်ကိုမြင်တဲ့ဉာဏ်။ ဘင်္ဂဉာဏ်ကျတော့ ဗလဝဝိပဿနာတဲ့။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်တိုင်အောင်တော့ ယထာဘူတဉာဏ်တွေဟာ တရုဏဝိပဿနာ အားနည်းနေသေးတယ်တဲ့။

ပညတ်ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်တွေကိုလည်း ခွာခွာပြီးတော့ ရှုနေရသေးတယ်။ ပညတ်ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်တွေလည်း ထင်ရှားနေတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်တိုင်အောင်။

ဘင်္ဂဉာဏ်ရောက်သွားပြီဆို ဗလဝရိပဿနာဖြစ်တဲ့ အတွက်ကြောင့် ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်တွေက မထင်ရှားတော့ဘူး။ ဖောင်းတယ်လို့မှတ်လိုက်ရင် ဖောင်းတဲ့ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်ကြီးက မထင်ရှားတော့ဘူး။ တောင့်တင်းတွန်းကန်တဲ့ အမူအရာလေးတွေပဲ ရိပ်ခနဲ ရိပ်ခနဲ ကုန်ပျက်သွားတာ။ ပိန်တယ်လို့မှတ်လိုက်ရင် လျော့သွား၊ လှုပ်သွားတဲ့အမူအရာလေးတွေပဲ ရိပ်ခနဲ ရိပ်ခနဲ ကုန်ပျက်သွားတာ။ ဝမ်းဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ် ခန္ဓာကိုယ်အထည်ခြပ်တွေက မထင်ရှားတော့ဘူးတဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဗလဝရိပဿနာဖြစ်လို့။

ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ပညတ်ဟာ ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် အားနည်းနေသေးလို့ရှိရင် ပညတ်ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်တွေက ထင်ရှားနေတယ်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်တိုင်အောင် တရုဏဝိပဿနာ။ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အားနည်းနေသေးတယ်။ ပညတ်တွေ ထင်ရှားနေသေးတယ်။ ဘင်္ဂဉာဏ်ရောက်သွားတဲ့အခါ ဗလဝရိပဿနာဖြစ်သွားလို့ ပညတ်ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်တွေက မထင်ရှားတော့ဘူး။ သဘောတရားတွေပဲ မှတ်နေရတယ်။

ဖောင်းတယ်လို့မှတ်လိုက်ရင် ဖောင်းတဲ့အမူအရာလေးတွေ ရိပ်ခနဲ ရိပ်ခနဲ ကုန်ပျက်သွားတာ။ ပိန်တယ်လို့မှတ်လိုက်ရင်

ဒုတိယကာလသုတ္တ တရားတော်

၈၅

ပိန်တဲ့အမှုအရာလေးတွေ ရိပ်ခနဲ ရိပ်ခနဲ ကုန်ပျက်သွားတာ
ယောဂီဟောင်းကြီးများတော့ ကိုယ်တိုင်တွေ့သိနေရတယ်။ ပညတ်
နဲ့ဝိပဿနာဉာဏ်က ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တယ်။

**ဆောင်ပုဒ်။ ပညတ်ထင်ရှား၊ ပရမတ်ကား၊
ငုပ်သွားလေသည်သာ။**

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်တိုင်အောင် လေးဉာဏ်က ပညတ်က
ထင်ရှားနေ၍ ပရမတ်တွေငုပ်နေသေးတယ်။ အဲဒီငုပ်နေတဲ့ပရ
မတ်ကို စူးစိုက်ပြီးတော့ မရှုမှတ်ရပါဘူးလား ... ရှုမှတ်ရပါတယ်
ဘုရား။ ပညတ်ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်တွေ ခွာခွာပြီးတော့ ပရမတ်ကိုသိ
အောင် စူးစိုက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်ရတယ်။

**ဆောင်ပုဒ်။ ပရမတ်ထင်ရှား၊ ပညတ်ကား၊
ငုပ်သွားလေသည်သာ။**

ဘင်္ဂဉာဏ်သို့ရောက်လာတော့ ပရမတ်တွေကပဲထင်
ရှားတော့ ပညတ်တွေ မငုပ်သွားပါဘူးလား ... ငုပ်သွားပါတယ်
ဘုရား။ သဘောတရားတွေကိုပဲ မှတ်နေရတယ်။ ကုန်ပျက်ကုန်
ပျက်သွားတဲ့ သဘောတရားတွေပဲ မှတ်နေရတယ်။ ဘင်္ဂဉာဏ်
ရောက်သွားတော့ ဗလဝဝိပဿနာ = အားရှိတဲ့ဝိပဿနာပဲ။

ဘယ်ဟာကိုပဲမှတ်လိုက်မှတ်လိုက် ရိပ်ခနဲကုန်ပျက်၊ ရိပ်ခနဲကုန်ပျက်။ ပညတ်ပုံသဏ္ဌာန်ခြံတွေက မထင်ရှားဘူး။

အမြဲပုံပြားသော်လည်း သမာဓိဉာဏ်တွေ အားကောင်းလို့ ဣန္ဒြေငါးပါး ညီမျှသွားတဲ့အခါ ကုန်ပျက်ကုန်ပျက်သွားတာ ထင်ရှား။ ထင်ရှားလာလို့ရှိရင် ဘယ်ဉာဏ်ရောက်နေပြီလဲ ... ဘင်္ဂဉာဏ်ရောက်နေပါတယ်ဘုရား။ တရုဏဝိပဿနာလား၊ ဗလဝိပဿနာလား ... ဗလဝိပဿနာပါဘုရား။ ဗလဝိပဿနာဖြစ်သွားပြီ။ ဉာဏ်ထက်တဲ့ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် မျက်စိက မြင်တယ်၊ မြင်တယ်လို့ မှတ်လို့ရသွားတတ်ပါတယ်။ နားကကြားတာကိုလည်း ကြားတယ်၊ ကြားတယ်လို့ မှတ်လို့ရသွားတတ်ပါတယ်။

နာခေါင်းက နံတာကိုလည်း နံတယ် နံတယ်၊ လျှာက စားတဲ့အခါမှာလည်း စားတယ် ဝါးတယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်က ထိတဲ့အခါမှာလည်း ထိတယ် ထိတယ်၊ စိတ်က စိတ်ကူးကြံစည်တယ် စသည်ဖြင့် ဒွါရခြောက်ပါးလုံးကို လှည့်ပြီးတော့ မှတ်လို့ ရသွားတတ်ပါတယ်။ ရသွားပြီဆိုလို့ရှိရင် ယောဂီက ထူးထူးခြားခြားတရားတွေတိုးတက်လို့ မိမိအလိုရှိရာ တောင့်တအပ်တဲ့ တရားထူးတရားမြတ်တွေ သောတာပန်အဖြစ်ကစပြီးတော့ ရရှိသွားနိုင်ပါတယ်တဲ့။

ဒုတိယကာလသုတ္တံ တရားတော်

၈၇

အသင့်အတင့် ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ဆောင်ပုဒ်လေး တစ်
ခေါက်ပြန်ဆိုပြီးတော့ တရားအဆုံးသတ်ကြပါစို့။

ဆောင်ပုဒ်။ တရားတော်နာ၊ ဆွေးနွေးကာဖြင့်၊
တဖြာသုံးသပ်၊ ရှုအပ်ဝိပဿနာ၊
ဤလေးဖြာကို၊ လျော်စွာပြုလျှင်၊
အရဟတ္တဖိုလ်ပင်၊ အစဉ်ရောက်နိုင်သည်။

ဤကဲ့သို့ ယနေ့ယခုအခါ၌ “ဒုတိယကာလသုတ္တန်
ဒေသနာတော်လာ တရားလေးပါး”ကို နာကြားရသဖြင့် နာ
ကြားရသောအတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံ ပွားများအားထုတ်နိုင်ကြ
ပြီးလျှင် မိမိတို့ အလိုရှိအပ် တောင့်တအပ်တဲ့ တရားထူးတရား
မြတ်တို့ကို၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရာဖြစ်သည့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ
ကို လွယ်ကူသောအကျင့်ဖြင့် လျင်မြန်စွာဆိုက်ရောက်၍ မျက်
မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဆရာတော်ဘုရားပေးတဲ့ဆုနှင့် ပြည့်စုံရပါလို၏အရှင်ဘုရား။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

၈၈

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဆရာတော်

အရပ်ဆယ်မျက်နှာနေ၊ အားလုံးသောသတ္တဝါတွေ၊
ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊
ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊
ချမ်းသာစွာဖြင့်၊ မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို၊
ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဆရာတော်